

ROC N. K LXVII

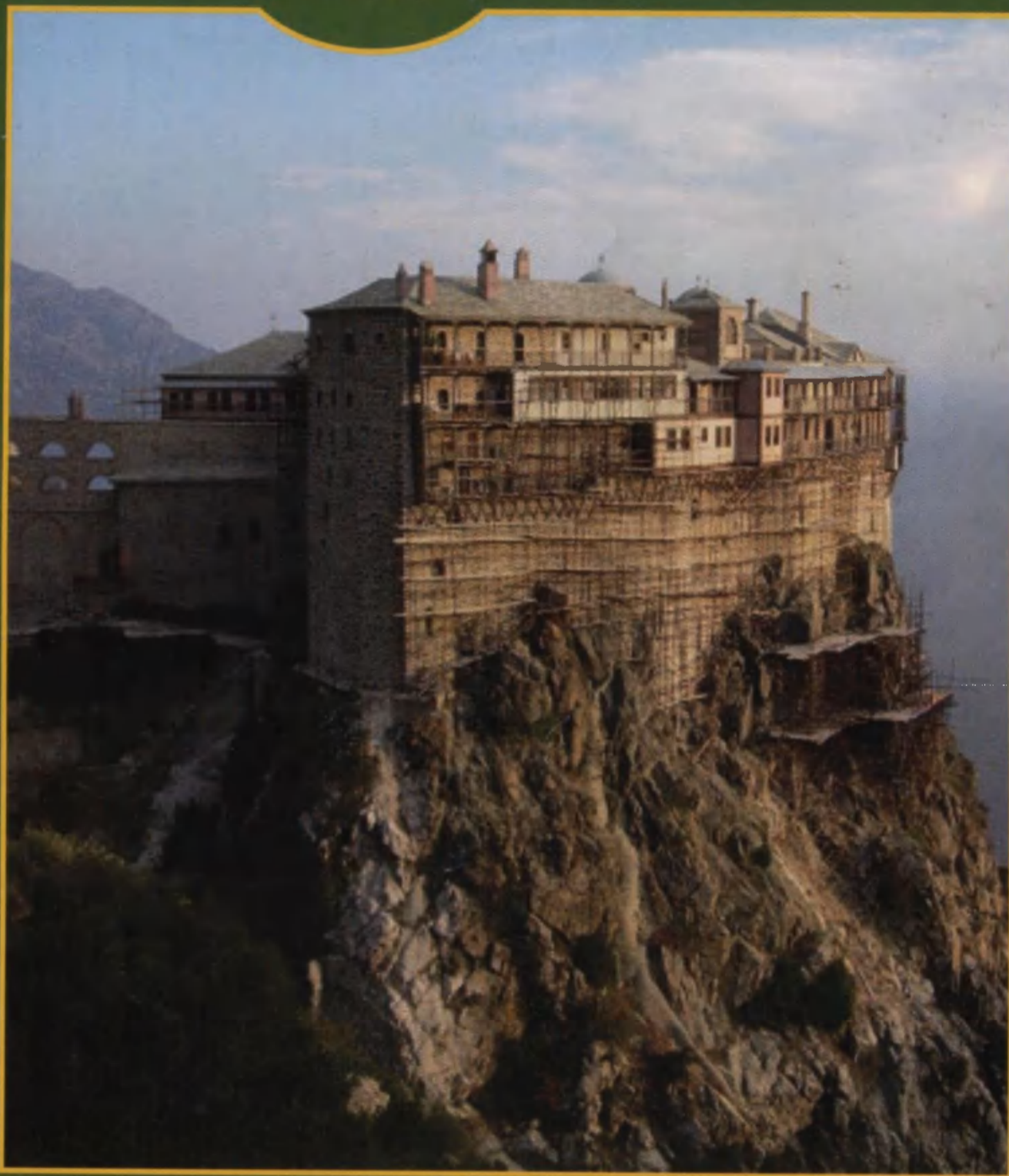
BREZEN 2012 • ČÍSLO 3

HLAS

PRAVOSLAVÍ

CENA 24 Kč/1€

KOMU PATRIME, 100. VÝROČÍ SÁVY CHILANDARCE, SVATÁ HORA ATHOS

IKONA SVĚTCE – SVATÝ GERASIM OD JORDÁNU

EDITORIAL

OBSAH

EDITORIAL			
Jaro	3	Pokračuje projekt BKI „Bulharsko na českých univerzitách“	22
SLOVO METROPOLITY		Ministryně spravedlnosti na PBF	23
Komu patříme?	4	Za o. Emilem Jarkovským	23
STARÝ ZÁKON		MLÁDEŽ	
90. Boj s Goliášem	6	Pravoslavná mládež v České Republice	24
DUCHOVNÍ ČTENÍ		Svatba	25
Pavel Florenskij, Sůl země	8	Na oslavě Světového dne pravoslavné mládeže v ČR	26
CÍRKEV A SPOLEČNOST		POZVÁNÍ	
Nové možnosti studia pravoslavné teologie v Olomouci	10	Na soutěž v přednesu duchovní poezie, prózy a zpěvu	28
HISTORIE		Na Postní duchovní setkání pravoslavné mládeže	29
100 let od úmrtí Sávy Chilandarce	12	Přehled bohoslužeb metropolity Kryštofa v dubnu	30
PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ		ZPRÁVY Z EKUMENY	
Svatá hora Athos	15	Církev jako odpověď?	31
Nové perspektivy spolupráce s pravoslavnými v Bulharsku	20	Národní týden manželství	26
V Káhiře zemřel koptský patriarcha Šenúda III.	20	PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE	
ZPRÁVY Z EPARCHIÍ		O lvu v Bibli	32
Svátek obětování Páně ve Vilémově	21	Svatý Gerasim od Jordánu	33

JARO

Pro některé pomalu,
pro jiné až příliš rychle
jaro přichází.
Zdánlivě zmrtnělé a temné
pahýly větví ožívají,
barví se a raší mizou,
jež z hlubin hrobů přichází.
Od věků stejné poselství
čeká, jak odpovíš...

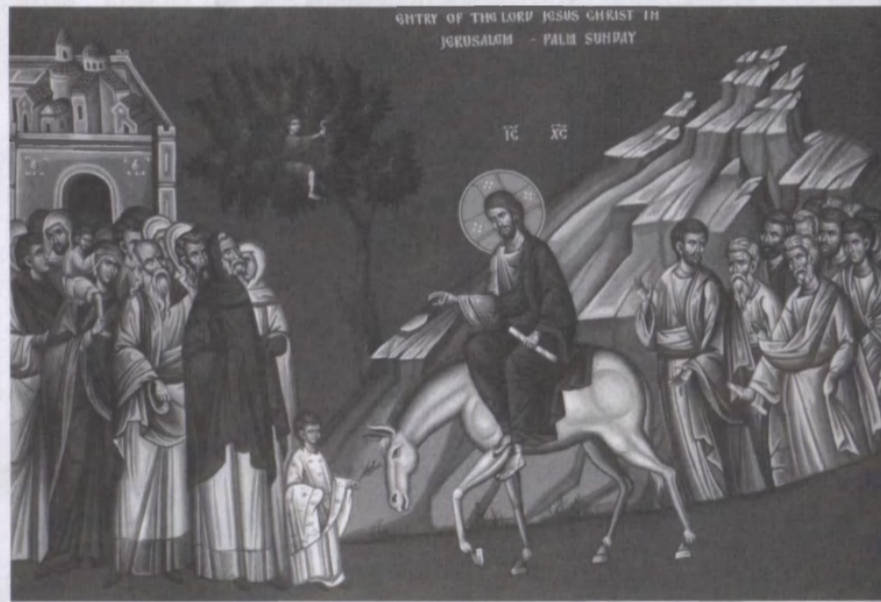
KOMU PATŘÍME?

Žijeme v době globální hospodářské krize. Ekonomicky se hroutí Řecko a postupně další státy Evropy. Z mnoha korupčních skandálů a nejrůznějších „tunelů“ se dozvídáme, jak morálně špatně je na tom naše společnost. Málokdo pochybuje, že příčinou toho všeho je krize hodnot, na kterých stojí i padá existence křesťanské civilizace. Krize hodnot osob ve vysoké či komunální politice stejně jako i řadových občanů, včetně nás duchovních a věřících lidí. Dovedeme si to ale přiznat? Netváříme se přitom, jako to dělají lidé ve světě, že se nás to netýká? Nemyslíme si, že jsme lepší než ostatní?

Můžeme se zlobit na druhé, předně na ty v moci postavené, za to, jak rostou ceny základních potravin či jak roste naše občanská zadluženost. Nic nám to ale nepomůže. Sami jsme si přece zvolili demokracii a účastí na volbách můžeme každé čtyři roky situaci v naší společnosti zlepšit. Naděje přece umírá až poslední.

Čelit globální krizi hodnot, jež je příčinou všech podob krizí: hospodářské, ekonomické i společenské, bychom však měli především svým osobním postojem. Postojem věřícího člověka, kterému záleží, jak je na tom duchovně on sám, jak vypadá jeho osobní život a jaký má vztah ke svým bližním a Bohem stvořenému světu.

Brzy budeme slavit Vjezd Páně do Jeruzaléma – Květnou neděli. Připomeneme si, s jakou radostí a entuziasmem vítali Krista jeho obyvatelé. Spontánně, neorganizovaně před něj kladli fíkové ratolesti a části oděvů a volali: „Hosanna, požehnaný, jenž přichází ve jménu Hospodinově, král izraelský.“¹

SLOVO METROPOLITY

Vjezd Páně do Jeruzaléma připomínal triumfální vjezd římských imperátorů. Ovšem jen připomínal. Ježíš Kristus vstoupil do Jeruzaléma nikoliv jako světský vládce, ale jako Král lidských srdcí. Nikoliv jako světský mocnár, jehož netrpělivě očekávali tehdejší obyvatelé porobené Palestiny.

Jako Král lidských srdcí se Ježíš Kristus ukázal také před Pontským Pilátem ve chvíli, kdy se jej zeptal: „Ty jsi král židovský?“² Tehdy mu Ježíš Kristus neodpověděl, že není král. Dal mu jasně najevo, že je duchovním králem, ne králem ve smyslu politickém. Tuto skutečnost vyjádřil jasně jindy slovy: „Mé království není z tohoto světa.“³

Království Krále lidských srdcí se proto nalézá hluboko v duši každého z nás. Je to království, kde vládne láska, tak jak ji v evangeliu projevila Marie, sestra Lazarova. Podle svědectví evangelia z lásky vylila na Kristovy nohy drahocenné myro a svými vlasy je vytírala.⁴ Marie tímto způsobem vyjádřila svůj duchovní stav a to, že přijala Krista jako Krále svého srdce.

Na tomto místě se můžeme zeptat: přijali jsme i my Krista za Krále svého srdce? Pokud ano, co se s námi děje, mění, co se obnovuje v našem životě? Především bychom měli milovat Krista nade vše. Krásné se tento stav srdce i našeho lidského bytí popisuje v Davidově žalmu: „Až k smrti touží duše má po siních Páně, srdce mé i tělo mé s jásotem tíhne k Bohu živému.“⁵

Měli bychom se naučit být nad věcí, jinými slovy nad zájmy, které vládou v dnešním světě. Spotřební společnost, ve které žijeme, nám stále nabízí možnosti, jak více získávat – půjčovat si, nakupovat. Obchodní domy se stávají novými chrámy této spotřební společnosti. Ve světě je důležité jen to, co mi přináší nějaký věcný užitek nebo zábavu. Lidskému srdci to však nestačí. Hromadění pozemského bohatství nenaplní lidské srdce pokojem a stěstem.

Jako příklad můžu uvést životní příběh jednoho mladého muže, který jako student měl velké ideály. Věřil v dobro a spravedlnost. Ve světě však viděl, jak lidé věří v moc peněz a shromažďování hmotných statků. Začal proto vydělávat peníze. Dařilo se mu a brzy si mohl koupit vše, na co pomyslel, a užívat si života, jak se mu zachtělo. Jeho srdce však zůstalo v hloubi prázdné. Peníze a společenské postavení jej nedokázaly naplnit a učinit jej šťastným. Tento životní příběh ukazuje, že se lidské srdce nestane šťastným, pokud jej člověk nenaplní duchovním obsahem. Církevní otec Augustin Aurelius tento stav vyjádřil slovy: „Nepokojné jest srdce lidské, dokud nespočine v Tobě, ó Pane.“ A v Písmu svatém se o tom hovoří: „Jaký prospěch bude mít člověk, získá-li celý svět, ale svůj život ztratí?“⁶

Kristus nás vykoupil svojí krví a tak se stal Králem všech věřících. Každý si však nakonec musí zodpovědět otázku: „Je Kristus opravdu Králem mé duše a mého srdce?“ Období velkopostní je opravdu vhodné pro tuto otázku. Stejně tak i pro upřímnou odpověď. Jednou z nich budíž účast na velkopostních bohoslužbách, konání skutků milosrdenství a odpuštění.

metropolita Kryštof

1 Bible, Český ekumenický překlad, Praha 1979, Evangelium sv. Jana, 12. kap., 13. verš.

2 tamtéž, Evangelium sv. Jana, 18. kap., 33. verš.

3 tamtéž, Evangelium sv. Jana, 18. kap., 36. verš.

4 tamtéž, Evangelium sv. Jana, 11. kap., 2. verš.

5 Otče náš, Modlitby pravoslavného křesťana, ÚČN, Praha 1953, z 84. žalmu, který se čte při hodině deváté, s. 111.

6 Bible, Český ekumenický překlad, Praha 1979, Evangelium sv. Matouše, 16. kap., 26. verš.

Použitá literatura:

1. Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Český ekumenický překlad, Ústřední církevní nakladatelství, Praha 1979.
2. Otče náš, Modlitby pravoslavného křesťana, Pravoslavná církev v Československu, ÚČN, Praha 1953.

90. BOJ S GOLIÁŠEM

Opět vypukla válka mezi Pelištejci a Izraelem. Pelištejské vojsko vtrhlo na území Judova kmene a utábořilo se mezi Sókem a Azekou, v blízkosti důležitých cest do hlavních středisek Izraele. Také Saul svolal izraelské muže, aby se seřadili k boji proti Pelištejcům. Obě vojska stála proti sobě na dvou protilehlých kopcích a vyčkávala, kdo dřív zaútočí. Děličo je údolí. Útočník bude muset sestoupit ze svého výhodného postavení na kopci, přejít údolí vystaven šípům protivníka a pak lézt do svahu a přitom bojovat s protivníkem, který bude nad ním, a tak ve vý-

hodě. Proto obě strany s útokem otálely, jen jeden na druhého pokřikovali různé urážky, aby nepřítele vyprovokovali k útoku.

V té době vyčkávání vycházel z pelištejských šiků souborový zápasník Goliáš z Gatu. Byl to muž nadmíru vysoký a silný. Bible říká, že byl vysoký šest loket a jednu píď, což by znamenalo asi tři metry výšky. Na hlavě měl bronzovou přilbu a byl oděn do šupinatého pancíře, který vážil asi 40 kilo. Na nohou měl bronzové holenice a na rameni bronzové kopy se železnou špicí. Násada byla dlouhá jako tkalcovské vratidlo. Před ním chodil štítonoš, který mu nosil štít. Goliáš se občas zastavoval a volal do izraelských řad: „Proč vycházíte a řadíte se k bitvě? Vyberte si jednoho, ať jde se mnou bojovat. Když mě v boji přemůže a zabije mě, budeme vašimi otroky. Ovšem, jestliže já přemohu jeho, budete vy našimi otroky a budete nám sloužit.“ Pomyšlení na boj s Goliášem Izraelce děsilo. Když Goliáš viděl, že se nikdo z Izraelců k souboji nehlásí, posmíval se jim. Izraelského vojska se zmocňoval děs a jejich sebevědomí upadalo.

V Saulově vojsku sloužili také tři nejstarší Davidovi bratři, Eliab, Abinádab a Šama. Jednou si tatínek Jišaj zavolal Davida, který doma hlídal otcova stáda, a poslal ho za bratry, aby jim odnesl výslužku – deset chlebů a éfu praženého zrní (éfa je asi 36 litrů) – vyřídil pozdravy, popřál jim pokoje a přinesl od nich vzkazy. Svěřil mu také deset homolek sýra, dárek pro jejich velitele, a vysvětlil mu, kde vojsko najde.

Druhý den za časného jitra přenechal David stádo hlídací, naložil výslužku a vydal se na cestu. Když dorazil, našel vojska proti sobě seřazená, jak na sebe pokřikují a dodávají si odvahy. David složil své zásoby u strážného nad zásobami a běžel k bojové řadě. Pozdravil se s bratry, popřál jim pokoje. Právě v tu chvíli zase vystoupil Goliáš a začal Izraelce vyzývat na souboj. Všichni izraelští muži, sotva ho uviděli, dali se před ním na útěk. Velmi se báli. David zaslechl, jak nějaký Izraelec povídá: „Viděli jste toho muže, co vystoupil? Vystupuje, aby tupil Izraele. Avšak toho, kdo ho zabije, zahrne král velikým bohatstvím, dá mu svou dceru a jeho rod učiní v Izraeli svobodným.“

STARÝ ZÁKON

David se tázal mužů, kteří stáli blízko něho: „Cože dostane muž, který zabije tohoto Pelištejce a sejme z Izraele potupu? Vždyť kdo je to ten neobřezaný Pelištejec, že si dovolí tupit vojenské řady živého Boha?“ Lid mu odpověděl to samé, co už slyšel. Davidovu bratru Eliabovi bylo trapně za celou scénu s Goliášem, a tak se na Davida obořil: „Proč jsi sem chodil a nezůstal u svých oveček? Však znám tvou drzost i tvé zlé srdce! Přišel jsi schválně, aby ses mohl koukat na bitvu a kritizovat nás.“ David se bránil: „Copak jsem udělal? Copak tu nejde o královo slovo a královo přání? Nebudu se jen koukat, ale budu sám s pomocí Hospodinovou s tím pelištejským obrem bojovat.“

Když se David ohlásil u Saula, že se utká s Goliášem, Saul mu řekl: „Nemůžeš jít proti tomu Pelištejci a bojovat s ním. Jsi přece mladíček a on je bojovník s mnohaletou bojovou zkušeností.“ David řekl Saulovi: „Člověk nesmí klesat na mysl a já zas nejsem tak nezkušený. Jako pastýř ovcí mého otce jsem leccos zakusil. Když přišel lev nebo medvěd, aby odnesl ze stáda ovci, hnal jsem se za ním, bil jsem ho a vyrval mu ji z tlamy. Když se proti mně postavil, chytil jsem ho za dolní čelist a bil jsem ho, až jsem ho usmrtil. Ubil jsem jak lva, tak medvěda. A tomu neobřezanému Pelištejci se povede jako jim, protože potupil řady bojovníků živého Boha.“ A dodal: „Hospodin, který mne vysvobodil ze spárů lva a medvěda, ten mě vytrhne i ze spárů tohoto Pelištejce.“ Saul pak Davidovi řekl: „Jdi; Hospodin bud s tebou!“

Pro boj s Goliášem nabídl Saul Davidovi svou výzbroj. Oblékl ho do svého pancíře, na hlavu mu dal bronzovou přílbu a David se přepásal Saulovým mečem, ale nemohl v tom chodit, bylo to na něho příliš těžké, nebyl na vojenské oděni zvyklý. Omluvil se Saulovi, všechno to svlékl a odložil. Vzal si jen do ruky svou pastýřskou hůl, z potoka si vybral pět vhodných oblázků do praku a vložil si je do své pastýřské torby a vydal se vstříc Goliášovi.

Goliáš se zvolna k Davidovi přibližoval a před ním jeho štítonoš. Goliáš si Davida pohrdavě prohlédl. Zvolal: „Copak jsem pes, že na mne jdeš s hůlí?“ Pak Davida proklínal jmény pelištejských bohů a pokřikoval na něho: „Pojď, ať z tebe udělám žrádlo pro ptáky a zvěř, co žerou mrtvoly!“ David mu odpověděl: „Ty jdeš proti mně s mečem, kopím a oštěpem, ale já jdu proti tobě ve jménu Hospodina zástupů. Boha izraelských řad, kterého jsi potupil. Ještě dnes mi tě Hospodin vydá do rukou. Zabiji tě

a srazím ti hlavu. Ještě dnes vydám mrtvoly z pelištejského tábora nebeskému ptactvu a zemské zvěři. Celý svět pozná, že při Izraeli stojí Bůh. A celé toto shromáždění pozná, že Hospodin nezachraňuje mečem a kopím. Vždyť boj je Hospodinův. On vás vydá do našich rukou.“

Když Pelištejec vykročil a přibližoval se k Davidovi, David rychle vyběhl z řady proti němu, sáhl rukou do mošny, vzal odtud kámen, vymrštil jej z praku a zasáhl Pelištejce do čela. Kámen mu prorazil čelo a on se skácel tváří k zemi. Pak David přiběhl k Pelištejci, popadl jeho meč a utal mu jím hlavu. Když Pelištejci viděli, že jejich hrdina je mrtev, dali se na útěk. Izraelští muži vyskočili, spustili válečný pokřik a pronásledovali Pelištejce až k jejich městu Ekrónu. Vyplenili také jejich tábory.

David si uložil Goliášovu zbroj a s jeho utatou hlavou předstoupil před Saula.

*Pokračování příště
Arcibiskup Simeon*

PAVEL FLORENSKIJ, SŮL ZEMĚ

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ

Ve které si připomeneme kusé údaje ze života starce Isidora – o místě jeho narození, o jeho dalším životě a o těch duchovních vlivech, jež ho formovaly.

Ted, když u viš, milý čtenáři, kdo byl abba Isidor, chtěl by ses jistě také dozvědět, jak se stal tím, čím byl. Abych tvou zvědavost uspokojil, řeknu ti to málo ze starcova životopisu, co vím.

Otec Isidor se narodil v obci Lyskovie, v Makarovském okrese, Nižnigorodské gubernii a při křtu dostal jméno Jan. Jeho rodiče byli sedláci sloužící na panském statku knížat Gruzinských, jmenovali se Andrej a Paraskeva Kozinovi. Své jméno Jan (Ioann) uváděl později abba dvojnásobem: Gruzinskij a Kozin, častěji Gruzinskij. Rok jeho narození není přesně znám. Podle informací starce Avraama se Jan narodil právě v roce, kdy zesnul ctihodný Serafím, sarovský divotvůrce. Sám Jan krátce před svou smrtí nejednou vyprávěl o svém rozhovoru s matkou v dnech výročí úmrtí ctihodného Serafima, rozhovor se mu vryl do paměti: „Kolem se šířila prelibezná vůně,“ řekl. „Zeptal jsem se matky, odkud to pochází, a matka mi řekla: Starec Serafím skonal.“ Za dva tři dny přišla zpráva o Serafimově smrti. Je-li první zpráva věrohodná, potom je rokem Janova narození rok 1833. Jestliže zpráva druhá, můžeme předpokládat, že Jan byl už v roce 1833 vzrostlejší; V takovém případě je rokem jeho narození, a tak si to myslel i sám Jan, rok 1824. Tak či onak – do Janova života pronikl paprsek sva-

tého Serafima. Ještě když jej matka nosila ve svém lůně, chodivala do Sarova ke starci Serafimovi; světec ji vyvolal z obrovského zástupu lidí, přede všemi se jí uklonil až k zemi a předpověděl jí, že se z ní narodí velký zastávce víry a že jeho jméno bude Isidor. Později ve skitu udržoval abba Isidor velmi úzké kontakty s jedním z žáků starce Serafima.

O Janových dětských, chlapeckých a mládeneckých letech víme jen velmi málo, jen to, co sám vyprávěl. Sem patří především jeho vystoupení v domácím divadle knížat Gruzinských. Hrával hloupého Janka a další veselé role; zdá se, že láska k veršům a umění se v něm zrodila právě v té době. Ale i když měl chlapec zálibu ve světských zábavách, nezapomínal na svou duši. Už tehdy ztoulžil po mnišském asketickém životě.

„Otec s matkou se někdy v noci věnovali rodinným záležitostem,“ vyprávěl krátce před svou smrtí, „a já se obrátil ke zdi, díval se na obraz svatých vyznavačů Sávy a Zosimase a představoval si zelené louky a monastýrské domky.“

Jedno znamení proměnilo tyto mládenecké myšlenky v pevné rozhodnutí. Jednou se mladý Jan modlil v chrámu Panny Marie ve své rodné obci, když tu se najednou jasný blesk, podobný úplňku měsíce – jak to později stárec popsal – jasně rozžářený dotkl ikonostasu a s hlukem se rozletěl. Lidem se nestalo nic, jen ikonostas ztmavil. Toto znamení (pamětníci ještě žijí) na Jana hluboce zapůsobilo; jak řekl jeden bratr: „Uhodil blesk a zapálil ho“.

„Toužil jsem po Athosu,“ vypráví stárec. Ale tuto myšlenku se mu nepodařilo uskutečnit a Jan vstoupil do Getsemanského skitu, který založil metropolita Filaret. Tady se znovu setkal se svým rodákem, zástupcem představeného Antonijem, pocházejícím též z vesnice Lyskovie; byl levobočkem knížete Gruzinského. (Mimoходом, je třeba podotknout, že z některých skutečností, a to hlavně z příjmení Gruzinskij, které nosil a kterým se představo-

DUCHOVNÍ ČTENÍ

val, z jemné stavby těla a dále podle jeho poněkud orientálního nosu a tváře, bychom mohli vytušit Janův původ. Není nepravděpodobné, že i on byl z knížecího rodu.)

Zástupce představeného Antonij si vzal Jana k sobě jako klášterního sluhu – pomocníka. Jan tehdy ještě neměl vousy ani „bradu“. Sloužil otcí zástupci, kostrbatým písmem mu zapisoval seznamy lidí, za které se mají sloužit bohoslužby, za zdravé i za zemřelé, četl v chrámu a zpíval ve sboru baryton. Zde se seznámil s otcem Avraamem, který později namísto něj posluhoval u otce Antonije. U otce zástupce viděl nejednou metropolitu Filareta moskevského a mnohé jiné osobnosti té doby.

Nejprve byl představený Antonij bratru Isidorovi přátelsky nakloněn; možná tomu přál i příbuzenský svazek. Později však jejich přátelství ochablo. Představený se sblížil s metropolitou Filaretem a svůj um podřídil svým ctížádostivým záměrům. Bratr Isidor říkal otcí zástupci pravdu příliš často a především mu sám sebou připomínal minulost, kdy byl Antonij u knížete Gruzinského nevolnickým felčarem. Představenému byl časem jeho rodák na obtíž a říkával: „Mám to s ním velmi těžké.“

Období, kdy otec Isidor začal s odříkavým životem, bylo v dějinách skitu velmi zvláštní. V paměti byly ještě živé vztahy se sarovským divotvůrcem. Celý zástup ryzích mnichů svítí světu z hlubin lesů, kde teď stojí skit; mnozí lidé z řad laiků přicházeli za tímto světlem ohřát si duši, načerpat nových sil. Tehdy zde ještě nebyla kamenná zeď, mniši žili osamocené a každý nesl své sebezapření. Část asketů se stáhla do země, vykopali si celý monastýr s chrámem, a dokonce i studnu. Zde – za zvuků podzemního zvonu – podzemní mniši se svícemi v rukou vycházeli ze svých temných cel, ve kterých si sotva mohli lehnout a natáhnout se, a úzkými vlhkými podzemními chodbami se scházeli k noční modlitbě. Odříkali žalmy, zpívali aleluja a potom se rozešli do svých cel. V podzemním chrámu bývalo dusno, a proto z něj vedly ven dřevěné kominy. V noci u nich naslouchal zpěvu mnichů i otec Antonij. Čas od času se ve skitu zdržoval i metropolita Filarfet.

Roku 1860 přijal bratr Jan mnišské sliby spolu s otcem Germanem, toho času igumenem Zosimovy poustevny. Je oba, tedy Jana (řeholním jménem Isidora) a Germana, přijal se svatým evangeliem starce skitu jeroschimona Alexandr, jehož duchovním synem byl odedávna i otec Varnava (zemřel v roce 1906).

Stojí za povšimnutí, že tato trojice duchovních otců – Isidor, German a Varnava byla vzájemně spjata poutem duchovního bratrství, v němž otce Isidora, jenž se dříve než ostatní zrodil ze starce Alexandra, pokládali za nejstaršího, a proto po smrti otce Alexandra svým osiřelým bratrům jejich duchovního otce nahradil.

V té době ještě neexistovala poustevna Paraklet. Když ji pro milovníky přísné samoty postavili, přešel tam i starce Isidor.

Zde se v krátké době stal knězem – mnichem, jeromonachem. V roce 1863 přijal diakonské svěcení a v roce 1865 kněžské. Více nebažil po ničem. Hodnost schimnika, kterou mu staří nabídli, z pokory odmítl.

Nějaký čas se otec Isidor společně s biskupem Ioanem chystal do Ameriky na misijní práci. Zástupce představeného mu dokonce dal na dalekou cestu ušit nový kožich, ale z neznámých důvodů se nakonec cesta neuskutečnila a kožich cestoval do Ameriky sám, bez svého majitele. Přibližně pět let po vstupu do Parakletu uskutetnil otec Isidor svůj dávný sen – odejít na Athos. V tomto dávném středisku mnišství setrval rok. Toho roku si athoští mniši umínili vztýčit na samém vrcholu hory Athos kříž. Svůj vzácný podíl na tom měl i otec Isidor. Vzhledem k tomu, že otec Isidor neměl dost prostředků, aby si mohl najít celou, musel brzy mnišský stát opustit a vrátit se do vlasti. Znovu se usadil v Parakletské poustevně, ne však nadlouho. Musel snášet ústrky, pomluvy a vyhánění. Potom se přestěhoval do skitu, kde žil až do své blažené smrti.

Z událostí té doby ještě připomeňme, že po smrti otce Varnavy byl otec Isidor jmenován duchovním otcem všech jeromonachů.

Pokračování příště

NOVÉ MOŽNOSTI STUDIA PRAVOSLAVNÉ TEOLOGIE V OLOMOUCI

V sobotu 25. února se v Olomouci začala psát nová kapitola historie pravoslavného teologického školství na Moravě a zřejmě i v celé České republice. Jak lze doufat, znovuotevřením detašovaného pracoviště Pravoslavné teologické fakulty Prešovské univerzity začíná také zajímavá a nadějná kapitola vztahů mezi pravoslavnými a římskými katolíky nejenom v Olomouci.

Po několikaleté přestávce, vynucené administrativními požadavky a změnou slovenského vysokoškolského zákona, bylo v prostorách římskokatolické církevní školy sv. Vorskily v Olomouci obnoveno detašované pracoviště Pravoslavné teologické fakulty Prešovské univerzity.

Detašované pracoviště umožňující studium pravoslavné teologie pro svoji práci získalo díky vstřícnosti římskokatolické církve, olomouckého arcibiskupství, řádu sv. Vorskily i úsilí J. B. metropolitů Kryštofa a o. Josefa Bednařika možnost organizovat pravidelné vysokoškolské postgraduální studium o sobotách v prostorách základní školy sv. Vorskily v Aksamitové ulici v Olomouci.

Slavnostního zahájení činnosti detašovaného pracoviště se účastnili pravoslavný arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon, Mons. biskup Jan Hrdlička, římskokatolický světec biskup olomoucký, děkan Pravoslavné teologické fakulty z Prešova o. ThDr. Jan Husár Ph.D., ředitel školy sv. Vorskily Mgr. Zdeněk Navrátil, ThDr. Hildegonda Rijkssen, ředitelka olomouckého Centra pro ekumenický dialog, ředitel Olomoucko-brněnské pravoslavné eparchie o. Mgr. Libor Raclavský a další osobnosti reprezentující obě historické církve, církevní školy a různé křesťanské organizace.

CÍRKEV A SPOLEČNOST

Ve svém zahajovacím projevu po společné modlitbě přítomných k Duchu svatému a požehnání arcibiskup Simeon připomenul dosavadní cestu pravoslavného teologického školství, které chce u nás navazovat na cyrilometodějskou tradici. Arcibiskup uvedl, že studium pravoslavné teologie bylo za první republiky umožněno v království Jugoslávie, kam sv. biskup Gorazd (Pavlik) poslal na studia nadějně adepty kněžství z Moravy a z Čech.

V průběhu 2. sv. války studium pravoslavné teologie nebylo možné a po válce byl vyvíjen tlak na místní pravoslavné, aby zpřetrhali své tradiční svazky s církví srbskou a orientovali se více na Moskvu.

Studium pravoslavné teologie pak začalo být organizováno v Praze, avšak po komunistickém převratu bylo státními orgány rozhodnuto o přenesení teologické fakulty z Prahy do Prešova, zřejmě s úmyslem využít pravoslavné a potlačení početné řeckokatolické církve na Slovensku.

Až do roku 1989 bylo studium pravoslavné teologie pro studenty možné pouze v Prešově.

Arcibiskup Simeon v projevu zmínil také svoji politapadovou iniciativu, kdy usiloval o zahájení řádného denního studia pravoslavné teologie v Mariánských Lázních, avšak nepodařilo se mu pro tento záměr získat dostatek kádrů přednášejících nutných k akreditaci dle vysokoškolského zákona, i když všechny ostatní podmínky se tehdy splnit podařilo.

Arcibiskup v závěru svého proslovu připomenul, že většina kněží, které světil, absolvovala studium na detašovaném pracovišti Prešovské univerzity, které v Olomouci řadu let fungovalo v prostorách pravoslavné eparchie na Masarykově ulici č. 17. Arcibiskup vyjádřil naději, že obnovení detašovaného pracoviště v prostorách voršilské školy přivede do služby pravoslavné církve nové kněze a teology, kteří budou věrně sloužit Bohu i Božimu lidu. Arcibiskup také vyjádřil svoje hluboké ekumenické přesvědčení o tom, že otevření pravoslavného detašovaného pracoviště v prostorách patřících církvi římskokatolické je krokem k naplnění Kristovy výzvy a modlitby za jednotu všech křesťanů.

Jako druhý řečník při slavnostním otevření detašovaného pracoviště vystoupil Mons. biskup Jan Hrdlička, římskokatolický světící biskup olomoucký, který uvedl přítomné do kontextu církevní školy a zdůraznil význam společného svědectví křesťanů ve společnosti.

Po Mons. Hrdličkovi s proslovem vystoupil proděkan Pravoslavné teologické fakulty z Prešova o. ThDr. Jan Husár Ph.D., který zdůraznil, že práci pravoslavné bohoslovecké fakulty na Moravě je České republice symbolicky navráceno dědictví cyrilometodějského školství a také škola, která původně po druhé světové válce vznikala v Praze, avšak byla pak přesunuta na východní Slovensko. Proděkan také připomenul, že všichni členové profesorského sboru z Prešova jsou ochotni obětavě o sobotách v Olomouci na detašovaném pracovišti přednášet. Zástupci fakulty byla také omluvena nepřítomnost děkana prof. ThDr. Jána Šafina, Ph.D.

V rámci slavnostního otevření detašovaného pracoviště promluvila ještě sestra Hildegonda Rijkssen, ředitelka olomouckého Centra pro ekumenický dialog. Holandská evangelická teoložka dlouhodobě žijící v Olomouci zdůraznila potřebu poznávání židokřesťanských kořenů naší evropské civilizace a také nutnost poznání naší společné minulosti pro lepší pochopení současnosti i budoucnosti křesťanství uprostřed civilizačních výzev 21. století.

V neposlední řadě přítomné zaujalo představení školy sv. Voršily a jejího fungování ze strany jejího ředitele Mgr. Zdeňka Navrátila, který přítomným ukázal prostory, v nichž by již od následujícího semestru mělo v Olomouci pokračovat pravoslavné teologické školství.

Všem, kdo se o obnovení detašovaného pracoviště Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Olomouci zasloužili, patří poděkování ze strany budoucích studentů i všech, kdo se účastnili milé slavnosti.

Velké poděkování patří samozřejmě představitelům římskokatolické církve v Olomouci za jejich pochopení pro potřeby prostor ke vzdělávání budoucích pravoslavných teologů, teoložek a kněží.

Zůstává jenom nově otevřenému detašovanému pracovišti prešovské pravoslavné bohoslovecké fakulty přát do budoucích let Boží požehnání a co nejvíce kvalitních pedagogů a pracovníků studentů. Na mnohá a blahá léta!

rj.

Kontaktní adresa k organizaci studia, informace a dotazy:
o. Mgr. Josef Bednařík
e-mail: jimb@seznam.cz; tel.: 773 242 050

100 LET OD ÚMRTÍ SÁVY CHILANDARCE

Před sto lety – 14. ledna 1912 – v klášteře Chilandaru na Svaté hoře Athos zemřel Sáva Chilandarec, vlastním jménem Slavibor Breuer, nejznámější mnich českého původu, který kdy na Athosu pobýval. Jméno tohoto pravoslavného mnicha, ale také novátorského pedagoga, literárního historika a slavistického badatele, dnes již zcela upadlo v zapomnění, avšak jeho nevdědní životní osud stojí za připomenutí.

Mládí Slavibora Breuera

Slavibor Breuer se narodil v Kutné Hoře 9. 7. 1837. Jeho matka Marie, rozená Hertlová, byla dcerou německého obchodníka z Brna, otec Antonín byl váženým kutnohorským měšťanem a majitelem továrny na výrobu šátků. V době Slaviborova dětství však otcova továrna příliš neprosperovala, neboť textilní průmysl v tehdejších Rakousku procházel odbytovou krizí.

Slavibor Breuer navštěvoval německé školy – nejdříve ve svém rodném městě a poté studoval nižší i vyšší reálnou školu v Praze. Později pobýval na různých místech v Čechách – jako praktikant se zaškoloval na velkostatku ve Filipově u Čáslavi, rok studoval na rolnické škole v Libverdě u Děčína a krátce pracoval také ve Slaném.

Rodinnou tradicí byl Slavibor Breuer předurčen k „praktickému“ povolání, a proto v letech 1857–1861 působil jako hospodářský správce na statku svého strýce Františka Hertla v samborském kraji v Haliči. Zde se naučil polsky a rusky. Z Haliče se vrátil roku 1861 – „proměněn v uvědomělého Slovana“. Po návratu do Kutné Hory často navštěvoval zdejší městský archiv, kde se pokoušel o soupis středověkých písemností.

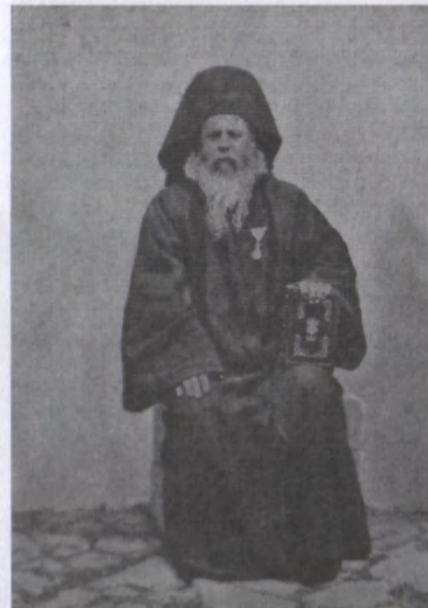
Netradičním pedagogem

Po otcově smrti nastává v životě třicetiletého Slavibora Breuera zásadní zlom, neboť tehdy se rozhodl – pod vlivem četby díla švýcarského pedagogického a sociálního reformátora J. H. Pestalozziho – realizovat svůj dlouhodobý záměr, a to věnovat se opuštěným a strádajícím dětem.

Své předsevzetí i vyznání formuloval roku 1867 v časopise *Svoboda*: „*Chce-li stát nebo obec býti zproštěna žebráků, necht se ujme zpusťlé mládeže, neboť ta jest dorostem pro onen lid, který potom kráčí s libostí po nepravých cestách. Tito vychovanci lidské bídy a psoty obyčejně nejmenší zaslouhují viny – stáli ve světě sa-*

motní, od svých zploditelů opuštěni, nouze je učila potravu hledati třeba lsti.“

Po návratu ze studijní cesty do Švýcarska, kde navštívil několik výchovných ústavů, se roku 1869 Slavibor Breuer ujal pěti osiřelých dětí, pro které v Modletíně na

Vysočině založil jakousi vzdělávací útulnu rodinného typu. Své chovance, které také soukromě vyučoval dějepisu, zeměpisu, rostlinopisu a matematice, vychovával v duchu vzájemné solidarity a spolupráce, vedl je k plnění přiměřených pracovních povinností i přísných vegetariánských zásad, se kterými se seznámil za pobytu

HISTORIE

v Haliči. Existence této neobvyklé komunity však vyvolávala v okolí spíše nepochopení, čehož si byl Slavibor Breuer vědom.

Po dvouletém pobytu v Modletíně proto přesídlil se svými svěřenci do Dobré Vody u Světlé nad Sázavou, kde chtěl založit podobně zaměřenou osadu. Jeho snahy však neměly úspěch – z původně přijatých dětí zůstal pouze dospívající hoch Dalibor, ke kterému časem přibyli dva šestiletí chlapci – Svatoš a Přemysl.

Odchod z Čech do Srbska

Roku 1878 se Slavibor Breuer rozhodl – společně se svými třemi chovanci – vystěhovat se s vidinou lepší existence do Srbska. U českého krajana v Kostolci pracoval jako hospodářský správce, později v Leskovci založil vegetariánskou osadu. Život v Srbsku ale přinášel Slaviboru Breuerovi spíše jenom ekonomické starosti a po onemocnění zimnicí i zdravotní problémy, a proto se – inspirován četbou náboženské a historické literatury – rozhodl zcela změnit dosavadní, ostatně již dosti neobvyklý způsob života.

Všichni čtyři čeští vystěhovalci 21. června 1881 vstoupili do chilendarského kláštera na Svaté hoře Athos. Athos byl tehdy součástí osmanského Turecka, dnes je autonomním územím Řecké republiky.

Sáva Chilandarec a jeho působení na Athosu

Své první dojmy z pobytu v klášteře Chilandaru popsal v soukromé korespondenci Slavibor Breuer v červenci 1881 takto:

„Proměnil jsem opět domov, zemi, podnebí, přestoupil jsem k pravoslavné víře a žiji vlastně více mezi Řeky než Slovany, neboť ač klášter náš se jmenuje srbským, přebývá v něm přece více Řeků. Mohu říci, že žiji spokojeně, a myslím ostatek života svého, když ne v klášteře, tak alespoň v okolí jeho nejbližším trávení. Chci žít bezstarostně a hochům budoucnost pojistiti. Žiji ještě jako host a nemám určitého zaměstnání. Kdybych měl při ruce své truhlářské náčiní, provozoval bych řemeslo – myslím, že na rámečky k menším obrázkům by byl odbyt...“

Na jaře roku 1883 Slavibor Breuer složil mnišský slib a přijal mnišské jméno Sáva Chilandarec. Mnišská jména přijali a v klášteře žili i tři jeho svěřenci – Dalibor (rádovým jménem Daniel), Svatoš (Anthim) a Přemysl (Pankratij).

Jaké byly životní podmínky tehdejších mnichů? Zajímavé svědectví o životě v klášteře Chilandaru podal Breuerův přítel Josef Roušar, který Sávu Chilandarece v klášteře navštívil:

„Každý mnich dostával tehdy tři turecké liry na oděv, dále měsíčně něco olivového oleje k maštění, něco rýže, vína a jiných malíčností k živobytí. Starší mniši hodnostáři měli k posluze učedníky, již jim vařili. Klášterní kobky byly nevysoké a malé. Mniši musili vše konati sami: vařiti, práti, kopati na poli a jiné. Strava jejich byla velice jednoduchá: sušené ryby, raci, česnek, cibule, naložené olivy a černý

chléb. Jelikož ženské pohlaví se zde vůbec netrčí, nejsou zde ani krávy, ani ovce, ani kozy, a mléko a vejce jsou dosti drahé a musí se sem z okolních vesnic za územím poloostrova dovážeti. Ženská noha nesměla vstoupiti na území celého poloostrova, aby neponoukala ke zlému muži, již zasvětili celý život asketickému žití a poustevnickému konání...“

Mnich Sáva Chilandarec jako manuálně zručný člověk pracoval v klášterní sýpce, ve mlýně, v přístavu a rovněž se věnoval zahradničení. Ovšem až roku 1894 získal uplatnění odpovídající jeho nevšedním jazykovým schopnostem (kromě své mateřštiny hovořil německy, polsky, ruský, srbsky, bulharsky i staroslověnsky), kdy byl pověřen katalogizací rukopisů klášterní knihovny. V knihovně chilendarského kláštera se v té době nacházelo 500 rukopisů a 2000 knih. Katalog rukopisných památek byl jím v krátké době zpracován a již roku 1896 vyšel příslušný soupis dokonce i ve *Věstníku Královské České společnosti nauk*.

Sáva Chilandarec rovněž publikoval v českých časopisech *Vesmír* a *Osvěta*. Některé jeho studie, například

HISTORIE

Hospodářské poměry chilendarské či *Dějiny chilendarské*, zůstaly v rukopisech. Nejvýznamnějším dílem Sávy Chilandarcce o mnišské republice Athos je *Knihy o Svaté Hoře Athorské*, která byla vydána nákladem *Matic české* roku 1911 v Praze.

Se svou vlastní udržoval Sáva Chilandarcce velmi intenzivní kontakty, a to především formou korespondence, ale též častými návštěvami Prahy (1887, 1897, 1902, 1907).

Zásluhy Sávy Chilandarcce v oblasti slavistického bádání ocenil roku 1896 srbský král Alexander udělením řádu sv. Sávy IV. stupně. Stejný řád, avšak již vyššího – III. stupně, mu byl udělen roku 1910 srbským králem Petarem.

Smutný závěr života Sávy Chilandarcce

Život Sávy Chilandarcce na Athosu však nebyl zdaleka vždy jen spokojený, neboť s některými svými představenými měl velmi vážné spory, rovněž bolestně vnímal osobní, národnostní a politickou revnivost mezi mnichy, a dokonce zvažoval i možný odchod ze Svaté hory („... Nevím, nevím, jak to dopadne s Chilandarcem. Starci jej zadlužují, Srbsku jej nechťejí postoupiti. Bulharsko nepomáhá, a tak jdeme vsříc budoucnosti nejasné... Chci zde čekat ještě dvě léta, a když nebude jinak, opustím klášter a půjdu k bratrovi do Ruska.“ – z dopisu příteli A. Nezbedovi 1898). Odchod z Athosu do Ruska Sáva Chilandarcce zvažoval opakovaně, nakonec však odmítl i nabídku ruského synodu, aby působil mezi pravoslavnými Čechy v Rusku. Měl se usídlit v klášteře v Dubně ve volyňské gubernii a založit zde českou přípravnou teologickou školu pro mnichy a kněze.

Ekonomické problémy a politické rozpory v chilendarském klášteře trvaly však nadále, o čemž podává svědectví jeden z dalších – a posledních – dopisů Sávy Chilandarcce do Čech. (Adresátem dopisu, jenž byl datován 6. 11. 1911, byl A. Filipi, bývalý řídící učitel v Hraběšíně u Čáslavi.)

„... Loni začalo se pracovati a vyjednávat o zavedení zákonů nových a vymytí nepěkných obyčejů, ale obmyslená přeměna uvázla a nevede v život. Za hlavní vadu vidím sobeckosti klášterní, které novotám nepřejí. Nebyť pod vládou tureckou, mnišstvo naše by velmi zkrotlo, ale tak usupují si přednosti, které jim nepřislušejí. Nyní panuje spor mezi Rusy a patriarchou cařihradským. Pro nepos-

lušnost vydána na dva heiloty klatba církevní, ruský konsul je běže v ochranu, hledí na spor z hlediska politického, kdežto patriarcha vyřknul rozsudek dle zákonů pravoslavi.

My zde v klášteře žijeme několik měsíců v nemalém rozčilení, zavládla u nás krize finanční a Srbsko otáčí se svou pomocí. Ani nám nedávají to, co skupština povolila, t. j. ročně 1000 napoleonů (20 000 K). Doporučuji, aby se bratrstvo obrátilo přímo na skupštinu, našel by se již poslanec, jenž by podal interpelaci a odůvodnil ji, ale dosud váhají...

Největšími ranami však pro Sávu Chilandarcce za jeho třicetiletého pobytu na Athosu byla předčasná úmrtí jeho dvou svěřenců – Svatoše (Anthima) roku 1893 a Dalibora (Daniela) o patnáct let později. O skonu Dalibora v soukromé korespondenci s A. Filipim 26. 5. 1908 uvedl: „Tak skončil jeden život osamělý! Mnoho ovšem neužil, ale přece se těšil chvílí lepším, než by byl pocítil v širém světě. Bylo mu 44 let. Byl v téměř věku, když jsem přišel na Svatou Horu. Nyní mám pouze Pankratija...“

Pohnutý život Sávy Chilandarcce, nejvýznamnějšího mnicha české národnosti žijícího na Svaté hoře Athos, se uzavřel o necelé čtyři roky později.

Zdeněk Višek

Autor je regionálním historikem a učitelem dějepisu na Obchodní akademii ve Slaném.

Odborná literatura:

Josef Zeman, Sáva Chilandarcce. Příspěvek k dějinám české filantropie. Chotěboř 1913.

Josef Z. Raušar, U krajana mnicha Sávy Chilandarcce v klášteře Chilandaru. Východočeský sborník historický 4/1929.

SVATÁ HORA' ATHOS

Na území Řecka se nenachází mnoho míst, kde by se tak výrazným způsobem a na tak malém území neprolínaly a neodrážely politické, kulturní a společenské tradice nejen časů řecko-byzantských a osmanko-tureckých, ale kde je také možno vnímat pronikání kulturních vlivů latinských, slovanských, a dokonce i kavkazských, jako je tomu na Svaté hoře Athos, která se nachází na jednom ze tří výběžků řeckého poloostrova Chalkidiki na severním pobřeží Egejského moře. Tento rozeklaný poloostrov se nachází asi sto třicet kilometrů na východ od Soluně, druhého největšího řeckého města.

Název Athos (*Horský štít*) se původně používal pro označení nejvyšší hory tohoto poloostrova, která se vypíná do výše 2033 metrů nad hladinou moře. Čestný titul Svatá hora (*Agion Oros*) udělil roku 1046 tomuto území byzantský císař Konstantinos IX. Monomachos. Svatá hora Athos tak již od 11. století patří mezi nejvýznamnější místa spjatá s působením pravoslavné církve, a někdy bývá dokonce označována i za „Řím pravoslavi“.

Vznik Svaté hory

Athos je nejvýchodnějším ze tří výběžků poloostrova Chalkidiki, který je označován v turistických průvodcích též jako „Poseidonův trojzubec v modrém moři“. Je přibližně padesát kilometrů dlouhý a osm kilometrů široký.

Athos je od nejstarších dob opředen mnoha legendami. Podle jedné z nich ho navštívila dokonce i sama Panna

Maria. K události mělo dojít krátce po nanebevzetí Ježíše Krista, když putovala na ostrov Kypr za tamním biskupem svatým Lazarem. Plavila se dlouho po moři, ale nepříznivý vítr její loď zanesl až na vzdálený Athos. Zde Matka Boží požehnala obyvatelům a toto místo je od té doby pokládáno za svaté.

První křesťanští poustevníci osídlili tento hornatý kout Řecka pravděpodobně na počátku 4. století našeho letopočtu. Podle tradice byl klášter *Vatopedi* založen

údajně již roku 383, ovšem nejstarší dochovaný klášter *Agia Lavra* vzniká až v 10. století. V tomto století bylo rovněž listinami byzantských panovníků potvrzeno zvláštní postavení Athosu jako útočiště poustevníků a mnichů. První ústava, která Athos uznala za samostatný mnišský stát, byla vydána roku 1046. Od té doby se Svatá hora stává jedním z nejvýznamnějších středisek pravoslavné vzdělanosti i místem, kde se mnozí Slované – především Bulhaři, Srbové a Rusové – seznamovali s byzantskou literaturou a kulturou. Mezi nejvýznamnější ochránce i podporovatele Svaté hory v době středověku patřili kromě byzantských císařů i carové bulharští a srbští.

Období teroru na Athosu

Na počátku 13. století nastává pro Svatou horu nejtragičtější a nejpohnutější období, které s přestávkami trvalo více než sto let.

Počátek neblahé kapitoly zdejších dějin představuje vpád křížáků a latinských duchovních, kteří se v době IV. křížové výpravy roku 1204 pokusili násilím pravoslavné mnichy obrátit na římskokatolickou víru. Ti mniši, kteří odmítli vzdát se svého pravoslavného vyznání, byli prodáni do otroctví. Konec nadvlády „latinů“ nad Athosem učinil bulharský car Jan Asěň II., který roku 1205 porazil křížáky v bitvě u Adrinopole a osvobodil Svatou horu.

V říjnu 1267 se však římská katolická církev objevila na Athosu znovu a s nimi přišli i tzv. apostaté (odpadlíci od pravoslavné víry) a začalo další pronásledování mnichů. Pra-

PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

pravoslavní mniši, kteří odmítli konvertovat ke katolické víře, byli krutě postizeni. Mniši ze *zografského* kláštera byli hromadně upáleni, mniši z *Vatopedu* oběšeni a mniši z *ivironského* kláštera svrženi do moře. Tehdy se z Athosu do západní Evropy také dostalo mnoho cenných ikon, liturgických předmětů i starobylých literárních památek.

Další vpád katolických vojsk na pravoslavný Athos nastává roku 1307, kdy se zde vylodili loupežníci katalánské žoldnéřů. Teprve roku 1313 byla Svatá hora od nadvlády římských katolíků osvobozena.

Na důkaz historického usmíření mezi Katalánskem a Svatou horou Athos autonomní katalánská vláda roku 2005 – vpředvečer 700. výročí vpádu Katalánců – rozhodla o své finanční spoluúčasti při zajištění rekonstrukce *ivironského* kláštera, který byl na počátku 14. století žoldnéři vyplněn.

Pod osmanskou nadvládou

Od přelomu 14. a 15. století území Byzantské říše postupně obsazovala vojska osmanských Turků. Roku 1453 byla dobytá Konstantinopol, hlavní město Byzance, což znamenalo pád této kdysi tak mocné říše. Muslimští Turci, na rozdíl od katolických křižáků, ovšem respektovali víru i specifické postavení pravoslavných obyvatel Svaté hory. Bohaté kláštery na Athosu, které se v minulosti často stávaly cílem pirátských nájezdů, se nacházely pod ochranou tureckého sultána.

V polovině 18. století byla v klášteře *Vatopedi* založena řecká škola *Akadimia*, kterou navštěvovalo až dvě stě žáků z celého tehdejšího pravoslavného světa. Roku 1783 patriarcha Gabriel IV. pro Svatou horu vydal novou

ústavu republikánského charakteru, podle níž byla spravována až do dvacátého století. Tato ústava byla uznávána i tureckými úřady.

V době řeckého protitureckého povstání roku 1821 se pravoslavní mniši, kterých tehdy na Athosu žilo asi 6000, sice připojili k národněosvobozeneckému boji, avšak nikoliv příliš ochotně. Povstání podporovali především finančními částkami, které získávali prodejem klášterních předmětů. Po porážce řeckého povstání v solunské oblasti byl Athos od roku 1830 okupován tureckou armádou. Autonomní status mnišské republiky však zůstal zachován i nadále.

Samosprávné postavení Athosu v rámci turecké říše bylo koncem 19. století uznáno i mezinárodně, a to tzv. Berlínskou smlouvou z roku 1878, která reagovala na tehdejší mocenské změny na Balkáně. V 62. článku této smlouvy se uvádělo: „*Mniši hory athonské, ať je vlast jejich jakákoliv, zůstanou v držení svých dřívějších majetků a výhod, bez nížádné výnimky, s úplnou rovností práv a prerogativ.*“

Ruský vliv na Athosu

Přibližně od poloviny 19. století postupně vzrůstal na Athosu vliv carského Ruska, které bylo tehdy jedinou slovanskou a zároveň i pravoslavnou politickou mocností. V této době rovněž také zesiluje příliv mnichů ruského původu na Svatou horu.

Již roku 1651 navštívil zdejší klášter *Iviron* ruský car Alexej I. Michailovič, který věnoval tomuto klášteru do správy chrám sv. Mikuláše v Moskvě. V majetku *ivironského* kláštera zůstal tento moskevský chrám překvapivě až do roku 1932.

PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

Ruským zájmům v této části Balkánů mimo jiné Athos vděčí i za to, že se stal – byť na velmi krátkou dobu – rovněž zemí vydávající poštovní známky. Ruská pošta zde v letech 1909–1914 používala ruské známky s přetiskem v latině *Mont – Athos* nebo v azbuce *S. Afon*.

Athos součástí Řecka

V době první balkánské války byl Athos 2. 11. 1912 obsazen řeckým loďstvem. Turecko se roku 1913 Svaté hory formálně vzdalo a uznalo zvláštním protokolem její nezávislost a neutralitu. Ve skutečnosti se toto území dostalo pod řeckou svrchovanost, která byla uznána pozdějšími smlouvami z let 1920 a 1923. Snahy carského Ruska na přelomu let 1912/1913 udržet Svatou horu pod svoji záštitou nebyly úspěšné.

Dne 10. září 1926 řecká vláda uznala *Ústavní chartu Svaté hory*, jež byla sepsána igumeny jednotlivých klášterů. V řecké ústavě z roku 1927 byl Athos označen za „*decentralizovanou část řeckého státu*“ a jeho obyvatelé získali řecké občanství. Autonomní postavení Svaté hory potvrdily i pozdější řecké ústavy.

V současné době je Svatá hora příslušnými zákony označována za autonomní mnišský stát pod řeckou svrchovaností a Řecká republika je zde zastupována guvernérem, jenž je odpovědný ministerstvu za hraničních věcí. Ke vstupu na Svatou horu je nutné mít zvláštní povolení, které je vydáváno cizincům – v omezené míře – příslušným úřadem v Soluni. V duchovních záležitostech Svatá hora podléhá patriarchovi v Istanbulu, i když jednotlivé kláštery Svaté hory mají i v náboženských otázkách poměrně značnou autonomii.

Nejvyšším představitelem mnišské republiky, voleným na období jednoho roku, je *protós*, který je zároveň představeným *Svaté rady*, zdejší vlády. Vnitřní zákonodárná moc je v rukou dvacetičlenného *Svatého společenství*.

Celková rozloha tohoto neobvyklého státního útvaru je 336 kilometrů čtverečních. Hlavním městem – či spíše správním střediskem – Svaté hory je Karies, kde se nachází sídlo vlády. Žije zde asi tři sta obyvatel. Důležitý je i přístav Dafni na západním pobřeží poloostrova. Zde byla zřízena policejní stanice a poštovní úřad.

Ženám vstup zakázán

Asi nejznámější skutečností, která bývá se Svatou horou Athos v Evropě spojována, je existence zákazu vstupu žen na území mnišské republiky.

Podle dávné legendy z pátého století se v těchto místech zastavila dcera císaře Theodosia Velikého Placidie. Chtěla navštívit klášter *Vatopedi*, ovšem neznámý hlas ji před vstupem do tohoto kláštera varoval s tím, že zde není místa pro dvě císařovny. Tou první císařovnou byla nepochybně myšlena sama Panna Maria. U chrámových dveří, kde se vše údajně odehrálo, byl později vymalován obraz Bohorodičky.

V 11. století císař Konstantinos IX. bulou zakázal vstup na Svatou horu všem bytostem ženského pohlaví bez rozdílu a tato tradice se dosud dodržuje.

Zákaz vstupu ženám zapovídají nejen starobylá tradice či dávná bula byzantského panovníka, ale přímo i zákon z roku 1926 a jeho pozdější novelizace. Za jeho porušení je možno uložit trest odnětí svobody v rozmezí dvou až dvanácti měsíců.

Přesto několik žen v dávné i poměrně nedávné minulosti téměř oficiálně na území mnišského státu vstoupilo – například srbská královna v roce 1345 a o mnoho století později pak rumunská královna Anna, jež zemřela roku 1916. V současné době mohou ženy – zpravidla cizí státní příslušnice – bezrestně vstoupit na půdu Svaté hory jen v případě, podaří-li se jim prokázat, že na toto území vstoupily nezáměrně, z nevědomosti či z donucení.

Kalendář jako symbol odlišnosti

Výrazným symbolem náboženské i politické osobitosti autonomní mnišské republiky je rovněž používání juliánského kalendáře, jenž se o 13 dní opožďuje oproti kalendáři gregoriánskému. Tento kalendář byl u nás používán do 16. století, v Rusku do roku 1918 a v Řecku ještě o šest let déle. Štědrý den je proto zde například slaven nikoliv 24. prosince, nýbrž až 6. ledna. Athos je dnes posledním geograficko-správním regionem, kde se tento kalendář z antických dob stále ještě oficiálně používá. Jediným klášteřem na Athosu, který používal gregoriánský

PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

kalendář, a to až do roku 1976, byl řecký klášter *Pantokratoros*.

Počítání času v jednotlivých kláštřech není zcela jednotné. V devatenácti kláštřech je používán tzv. byzantský čas, kdy nový den začíná o půlnoci, kdežto pro mnichy v kláštře *Iviron* nový den nastává až po východu slunce.

Mniši a kláštery na Svaté hoře

Na území Svaté hory žilo v roce 2001 2276 obyvatel, z velké většiny mnichů. O deset let dříve jich bylo 1536 a v roce 1981 1471. V současné době je počet pravoslavných mnichů na Athosu odhadován asi na tři tisíce. Mnišská komunita se tedy v posledních desetiletích výrazně rozrůstá, stále však ale nedosahuje početní síly z přelomu 19. a 20. století, kdy například roku 1885 na Athosu žilo 4493 mnichů a 2020 civilních zaměstnanců, především dělníků. Roku 1913 zde pobývalo dokonce 7522 mnichů. Ovšem podle některých údajů – patrně silně nadsazených – v 16. století mělo na Svaté hoře žít dokonce až 40 000 mnichů.

Na poloostrově je dvacet samosprávných území, která patří ke stejnému počtu kláštřů. Kromě 20 kláštřů se na Svaté hoře nachází i 12 poustev, tzv. skitů. V kláštřech je ukryto obrovské hmotné a především duchovní bohatství. V četných klášterních knihovnách jsou uchovávány desetitisíce tištěných knih a tisíce vzácných rukopisů byzantského, latinského, ruského, staroslověnského i gruzinského původu – většinou teologického, ale také historického a geografického obsahu.

V roce 1997 se v řecké Soluni konala výstava uměleckých pokladů Svaté hory. Bylo to poprvé a na desítky let

pravděpodobně i naposledy, kdy bylo možné spatřit mimo Athos stovky let staré ikony, rukopisy a liturgické předměty.

V životě mnichů pochopitelně převažují náboženské úkony – pravidelná účast na bohoslužbách, rozjímání a studium náboženských textů. Vedle těchto aktivit vylo-

žené duchovního charakteru se mniši věnují také praktickým činnostem. Rada z nich se podílí na vzniku ručně malovaných ikon či na výrobě mešních kalichů a svícňů. Mnozí rovněž pracují na klášterních vinicích, v sadech a v zahradách nebo se věnují zabezpečení každodenního chodu klášterů. V minulosti mniši pracovali také jako rybáři.

Život obyvatel klášterů Svaté hory se pochopitelně odlišuje od života běžných Evropanů – a to nejen v oblasti navazování citových kontaktů a společenských svazků. Mniši například přísně dodržují řadu postních dnů a pouze výjimečně jedí maso. Díky skromným životním podmínkám a vhodnému složení stravy proto většinou netrpí nemocemi, které tak často trápí západní společnost.

Vzájemné soužití místních mnišských komunit není však vždy pouze idyllické, neboť mezi jednotlivými kláštřery občas propukají věroučné, majetkové i národnostní spory, které jsou řešeny i za asistence řecké policie.

Národnostní mozaika na Athosu

Etnické složení mnišské republiky je poměrně pestré, i když v současnosti pochopitelně převažují Řekové. Kromě nich zde žijí ve větším počtu též Rusové, Bulhaři, Srbové a Rumuni. Někteří mniši jsou také albánské a gruzinské národnosti.

PRAVOSLAVÍ VE SVĚTĚ

Mniši řeckého původu žijí v sedmnácti kláštrech. V klášteře *Panteleimonos* tráví dny své pozemské existence mniši ruské národnosti, klášter *Zografu* je obýván bulharskými mnichy a klášter *Chilandriu* mnichy srbskými. V poustevně *Ioanu Prodromu*, která přísluší ke klášteře *Lavra*, žijí pak mniši pocházející z Rumunska.

Již zmíněný klášter *Iviron* byl na konci 10. století založen křesťany, kteří dorazili až ze vzdálené Gruzie. Roku 1355 zde ale byla jako liturgický jazyk zavedena řečtina a správu kláštera převzali Řekové.

Roku 1913 na Svaté hoře Athos žilo – vedle 2000 civilních zaměstnanců, pracujících jako rybáři, pastýři a řemeslníci – 7522 pravoslavných mnichů, z nichž bylo 3207 Řeků, 3615 Rusů, 340 Bulharů, 283 Rumunů, 58 Gruzinců a 18 Srbů.

Kromě příslušníků „tradičních“ národností na Athosu žijí rovněž Italové, Francouzi a Angličané. Tito Západoevropané začali přicházet především po roce 1970. Svatou horu také navštěvují četné delegace z pravoslavných zemí, Athos dokonce navštívili i příslušníci Japonské pravoslavné církve.

Češi a Svatá hora

Na Svaté hoře žilo v minulosti – především na přelomu 19. a 20. století – také několik mnichů českého původu. Nepochybně nejznámějším z nich byl Slavibor Breuer (1837–1912), který na Athosu pobýval více než třicet let – od roku 1881 až do své smrti. Tento rodák z Kutné Hory přijal po vstupu do srbského kláštera *Chilandriu*

řádové jméno Sáva Chilandarec. Později zpracovával ve zdejší klášterní knihovně soupis slovanských literárních památek. Roku 1911 byla v Čechách vydána jeho kniha *O svaté hoře athonské*.

Nejvýraznější ohlas existence Svaté hory v českém výtvarném umění představuje rozměrné plátno známého malíře Alfonse Muchy *Mont Athos* z roku 1924, které tvoří součást cyklu *Slovanská epopej*. O zařazení motivu Svaté hory do tohoto monumentálního cyklu rozhodla skutečnost, že zdejší slovanské kláštery se výrazně hlásí k náboženské a kulturní tradici slovanských věrozvěstů Konstantina a Metoděje, kteří roku 863 dorazili na Velkou Moravu.

Před rokem 1989 návštěva Svaté hory byla pro občany tehdejšího Československa v podstatě nemyslitelnou záležitostí, neboť administrativně obtížný a finančně nákladný byl už samotný příjezd do Řecka. Avšak v posledních letech stále více přibývá českých cestovatelů a turistů, kterým se podařilo překonat omezující – a dosti složité – vstupní bariéry mnišského státu Svatá hora a zdejší kláštery navštívili nebo se k nim alespoň na palubách výletních lodí plavících se kolem pobřeží Athosu na dohled přiblížili.

Informační zdroje:

Richard Halliburton, *Sedmimílové boty*, Praha 1973.
Vladimír Liščák, *Státy a území světa*, Praha 1998.
Anestis Vassiliadis, *Athos – Chalkidika – Petralona*, (místo a datum vydání publikace neuvedeno).

Zdeněk Višek

NOVÉ PERSPEKTIVY SPOLUPRÁCE S PRAVOSLAVNÝMI V BULHARSKU

Na pozvání patriarchy bulharského Maxima navštívil vladyka Kryštof ve dnech 19. až 23. února 2012 Sofii. S nejstarším patriarchou pravoslavného světa Maximem, který se letos dožívá 98 let, jednal o otázkách vzájemných duchovních a kulturních vztahů. Patriarcha mnohokrát navštívil Prahu, která na něho hluboce zapůsobila. S dojetím vzpomínal na představitele tehdy československé ekumeny a vděčně přijal pozdravy od duchovního otce metr. mitr. prot. ThDr. Jaroslava Šuvarského, Ph.D., ředitele Pražské pravoslavné eparchie a duchovního správce pražské katedrály sv. Cyrila a Metoděje, na kterého vzpomíná jako na jednoho z velmi obětavých pravoslavných duchovních a představitelů ekumenického hnutí.

Vladyka Kryštof během svého pobytu navštívil předsednictvo vlády Bulharska a setkal se s ředitelem Odboru církvi Emilem Velinovem. Hlavním tématem přátelského rozhovoru byly otázky spojené s postavením pravoslavné církve a ostatních církví v Bulharsku a přípravou oslav 1150. výročí příchodu svatých Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu a následně přijetí křesťanství slovan-skými národy, včetně národa bulharského.

Zbýlý čas své návštěvy v Sofii věnoval vladyka Kryštof akademické půdě. Přednášel na Sofijské univerzitě svatého Klimenta Ochridského o „Díptyších pravoslavné církve“, dále pak o „Autokefalitě a současném životě Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku“.

Dále se zúčastnil jako čestný host zasedání vědecké rady Teologické fakulty za předsednictví jejího děkana prof. Alexandra Omarchevského, Ph.D. Sofijská teologická fakulta již delší dobu spolupracuje s naší Pravoslavnou bohosloveckou fakultou v Prešově a letos začíná vědecky spolupracovat také s Husitskou teologickou fakultou UK v Praze. Profesori a studenti vyjádřili zájem o naše oslavy cyrilometodějského výročí a rádi by přivítali jako poutníci do Mikulčic.

ústředí

V KÁHIŘE ZEMŘEL KOPTSKÝ PATRIARCHA SENUDA III.

V Káhiře zemřel 17. března ve věku 88 let patriarcha koptské orientálně-pravoslavné církve Senúda III. Egypťské křesťany vedl více než čtyři desetiletí. Senúda se v úřadu snažil mírnit náboženské napětí, a byl proto oblíbený jak mezi egyptskými křesťany, tak i mezi většinovými muslimy.

Senúda III., který nosil tradiční titul patriarcha alexandrijský, byl ve své funkci od roku 1971 a pro Egypťany byl neodmyslitelnou součástí politického a společenského dění v zemi. Pod jeho vedením koptská církev dosáhla vynikající organizace církevního vzdělávání na všech úrovních, vyučováním náboženství na všech farnostech počínaje a teologickým školstvím konče. Kopti vedeni Senúdou III. také do mimořádné šíře rozvinuli síť nejrůznějších sociálních a charitativních ústavů a organizací v celém Egyptě a v neposlední řadě úspěšné misijní aktivity po celé Africe. Zemřelý koptský patriarcha vycházel velmi dobře jak s bývalým prezidentem Mubarakem, tak se zesnulým šejchem al-Azharu Sajjidem Tantáwim, nejvyšší duchovní autoritou egyptských muslimů. V roce 2001 sklidil mezi křesťany i muslimy v Egyptě uznání za své rozhodnutí, že bez palestinského víza nikdy nenavštíví Jeruzalém. Naopak v poslední době Egypťané Senúdovi zazlívali, že se dostatečně razantně nepostavil za revoluci proti Mubarakovu režimu a neodsoudil zásahy armády proti křesťanským protestům. Koptských křesťanů je v Egyptě asi osm milionů, a jsou tak největší křesťanskou komunitou na Blízkém východě. Koptská orientálně-pravoslavná církev patří spolu se starobylými orientálně-pravoslavnými církvemi arménskou, etiopskou, syrskou a indickou do rodiny tzv. předchaldonských církví, uznávajících pouze usnesení prvních dvou všeobecných sněmů.

Dle vysílání BBC. rj.

SVÁTEK OBĚTOVÁNÍ PÁNĚ VE VILĚMOVĚ

Na svátek Obětování Páně, lidově Hromnice, se pravoslavní věřící z Vilémova a okolí spolu se sesterstvem monastýru Zesnutí přesvaté Bohorodice, olomoucko-brněnským arcibiskupem Simeonem a duchovními o. Arkadijem Skibinskim, o. Dušanem Basilem Švábníkem, o. Jiřím Kolářem a o. Christianem Panaitescem pomodlili v monastýrské kapli sv. Mikuláše. Arcibiskup Simeon ve svém kázání zdůraznil význam a potřebu přivádět děti do chrámu a vést je k poznání světla Kristova evangelia. Arcibiskup také zdůraznil význam světla rozumu, jež musí osvěcovat cestu křesťana.

V závěru liturgické slavnosti arcibiskup posvětil tzv. hromniční svíce. Není bez zajímavosti, že pojmenování *Hromnice* se váže k jinému na konci zimního období slavenému svátku, původně pohanského původu. Ten souvisel u Slovanů, Keltů i Germánů s přinášením úliteb bohům hromu, aby lidská sídla byla ochráněna před jejich nepřízni.

Jak dokládá studium lidových zvyků, ještě v 19. stol. se na Hromnice v mnoha českých domácnostech za „hromového lomozu“ přemísťoval nábytek, zřejmě s cílem udobřit si „hromové“ mocnosti...

Církev se samozřejmě snažila tento pohanský zvyk a s ním spojené pověry vymýtit. Při této snaze poukázala na to, že v čase bouře, když z nebe dští hromy a blesky, je pro křesťana důstojné, moudré a přiměřené se pomodlit k jedinému pravému Bohu u řádně v chrámu posvěcených svící a prosit pravého Boha a nikoliv pohanská božstva o odvrácení nepřízně živlů.

Tropar svátku se kromě připomínky biblické události obrací k pohanům a připomíná světlo Kristovo, jehož symbolem je svíce: „*Zdráva buď milostiplná Bohorodice Panno, neboť z tebe zasvítilo Slunce spravedlnosti, Kristus Bůh náš, jenž osvětluje ty, kdož jsou ve tmě...*“

Po svaté liturgii a posvěcení svící byli přítomní duchovní pozváni na slavnostní oběd sesterstvem monastýru.

rj.

POKRAČUJE PROJEKT BKI „BULHARSKO NA ČESKÝCH UNIVERZITÁCH“

Organizátorem je Bulharský kulturní institut (BKI), který zve na akademickou půdu významné a známé bulharské osobnosti, mezinárodně uznávané odborníky, kteří se jednotlivými tématy dlouhodobě zabývají. Ti pak

vedou přednášky, které jsou zahrnuty ve studijním plánu českých univerzit. Přednášky jsou veřejné, přístupné i nestudentům a jsou propagovány mezi širokým publikem.

Se začátkem letního semestru akademického roku 2011/2012 byla zahájena série přednášek věnovaných Bulharsku, které jsou zahrnuty do studijního plánu Fakulty sociálních věd UK.

20. 2. 2012 proběhla přednáška na téma „Fenomén komunismu v Bulharsku a v Československu – podobné rysy a rozdíly“. Prvním lektorem se stal pan prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.

27. 2. 2012 proběhla přednáška na téma „Vztah mezi vládou – médií – společností před 40 lety i dnes a následný bulharský kontext“ lektorů Najo Ticina a Milena Minčeva. Byl promítnut film Pražské jaro a Sofijské léto 1968.

Prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc., je český historik, univerzitní profesor, působící v Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Karlovy univerzity v Praze a zároveň v Masarykově ústavu AV ČR. Studoval historii a etnografii v Praze a v Sofii. Je autorem a spoluautorem mnoha odborných publikací.

Najo Ticin je bulharský televizní reportér a producent s velkým zájmem o politiku, dějiny a o bod, ve

kterém se obě protínají. Je autorem filmů, knih a reportáží o nejvýznamnějších událostech. Dlouhé roky pracoval ve zprávách na Kanále 1, vedl pořad „Ve světě a u nás“, proslul i svým fotografickým talentem, dokonce uspořádal zajímavou výstavu svých fotografií z New Yorku. V roce 2003 získal cenu Canon-Bulgaria za sbírku fotografií. V roce 2006 dostal cenu na Mezinárodním festivalu digitálních filmů v Mnichově. V roce 2007 vznikla myšlenka o webové stránce, která bude obsahovat dokumenty o roce 1968 nacházející se v osmi bulharských archivech. Později nápad realizoval. Je iniciátorem velkého projektu Pražské jaro a Sofijské léto 1968.

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

Milen Minčev je televizní a rozhlasový redaktor se zájmem o mezinárodní politiku a internet. Byl korespondentem ve Washingtonu, pracoval pro nevládní organizace i pro rádio Svobodná Evropa. Oba dva jsou autory dokumentárního filmu Pražské jaro a Sotjské léto 1968, ke kterému Bulharský kulturní institut zajistil

české titulky. Film byl přijat se zájmem a vyvolal diskusi mezi studenty a jeho autory.

5. března 2012 proběhla na Fakultě sociálních věd UK přednáška na téma Bulharské oděvy a šperky – tradice a současnost. Lektorem byl doc. PhDr. Angel Jankov. Přednáška byla součástí projektu Bulharsko na českých univerzitách. Doc. PhDr. Angel Jankov přijel do Prahy na zahájení velké etnografické výstavy Bulharský lidový šperk, která se nachází v Národopisném muzeu – Muzeu. Přednáška byla obohacena o fotografie a promítnutí dokumentárního filmu a jako předchozí přednášky vyvolala neskryvaný zájem mezi akademickou obcí. Doc. PhDr. Angel Jankov dostal nabídku publikovat v českých vědeckých periodikách.

Život bulharské komunity u nás a zájem o Bulharsko se však neomezují pouze na akademickou půdu, jak ukázala například přednáška Jeho Excelence biskupa konstantijského Antonije na velvyslanectví Bulharské republiky před koncem roku. Biskup Antonij je západoevropským metropolitním vikářem a naši věřící se s ním mohli v průběhu posledních několika měsíců v Praze několikrát setkat jako se spolusloužícím biskupem metropoly Kryštofa.

Zpracoval rj.

MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI NA PBF

Ministryně spravedlnosti Slovenské republiky doc. Lucia Žitňanská přednášela v pátek 24. února 2012 na Pravoslavné bohoslovecké fakultě v Prešově. Svoji přednášku věnovala postavení práva ve společnosti. Přednášky se mimo vedení fakulty a studentů zúčastnil také vладыka

metropolita Kryštof a arcibiskup Ján. Skutečnost, že si paní ministryně pro svou přednášku vybrala naši Alma Mater, svědčí o duchovní i vědecké autoritě, kterou má pravoslavná církev i naše fakulta na Slovensku.

ústředí

ZA O. EMILEM JARKOVSKÝM

7. března 2012 zemřel ve věku 66 let o. mitr. prot. Mgr. Emil Jarkovský. Otce Emila si mnozí duchovní pamatují jako skvělého ředitele semináře Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Prešově a člověka, který s velkým pochopením pro potřeby studentů denního studia vytvářel pro ně vyhovující podmínky pro další rozvoj. Pohřeb zem-

řelého o. Emila se konal 9. března v katedrálňi chrámu sv. Alexandra Něvského v Prešově. Timto jménem redakce Hlasu pravoslavi vyslovujeme upřímnou soustrast rodině zemřelého i všem, kdo otce Jarkovského znali. Věčná paměť!

rj.

MLÁDEŽ

PRAVOSLÁVNA MLÁDEŽ V ČESKEJ REPUBLIKE

Milujúci Nebeský Otec vo svojej prozreteľnosti zhromažďuje svoje stvorenie do živého spoločenstva Cirkvi, v ktorej nie sú národnostne, sociálne, kultúrne a akekoľvek ine formy obmedzenia. Každý člen tohto Boholudského organizmu má právo v plnosti využívať všetky prostriedky pre duchovné, psychické ale i fyzické napredovanie. Plnosť darov Svätého Ducha sa v Cirkvi realizuje od jej počiatku, má rôzne podoby a je reálnym svedectvom, že Trojediný Boh v nej pôsobí a sám ju vedie. Ľudská prirodzenosť túži po spoločenstve so Stvoriteľom a to bez rozdielu veku alebo rasy. Ti, ktorí prijímajú a zachovávajú slová Evanjelia, neustále budujú veľkolepú stavbu Božieho chrámu, ktorý ani brány zla nemôžu zničiť.

V histórii starozákonnej a novozákonnej Cirkvi vidíme veľa príkladov, kedy Boh povoláva k službe mladých i starých, ženy i mužov, bohatých i chudobných. Mladý človek je v Cirkvi zapálený povoláním, je verný učeníu predkov a svoju mladosť, odvahu, silu ale i neskúsenosť a nevedomosť skladá pred Boha prosiac Ho o posilu, rozvážnosť a múdrosť. Biblia nám predkladá jagavé príklady mladosti: Ábela, prorok Izaiáš, Daniela a jeho priateľov, kráľa Dávida a Šalamúna. Christos si povoláva mladého učeníka Jana, ktorý pri ňom zostáva aj pri kríži. Ranokresťanská Cirkev ustanovuje diakonat, v ktorom vykonávajú službu mladí veriaci, pomáhajú s realizovaním cirkevnej filantropie a bohoslužobného života, ich viera sa upevňuje a stávajú sa z nich neochvejní vyznávatelia Pravoslávia.

Napriek administratívne lokálnemu členeniu je zachovávaný základný princíp jednej svätej všeobecnej a apoštolskej Cirkvi a to v plnom soteriologickom kontexte. Pravoslávie na našom území je úzko spojené predovšetkým so spásanosnou myšlienkou veľkomoravského kniežaťa Rastislava a Bohom požehnannej misie solunských bratov v 9. storočí. Historické pramene poukazujú na skutočnosť, že hneď po príchode vierozvestcov bola zriadená škola, kde študovala mládež, učila sa základom viery a písma. I keď Cyril i Metod boli z Veľkej Moravy vyhnaní, ich odkaz ostal nažive i vďaka ich mladým žiakom, medzi ktorými vyniká osobnosť Gorazda I. V zložitom období latinizácie a nábožensko-politických nepokojov bola pravoslávna Cirkev na našom

území skúšaná rozličnými problémami a hrozila jej plná likvidácia. Božou ochranou a modlitbami miestnych svätých zažiarila radosť Pravoslávia po zániku Rakusko-Uhorskej monarchie. Nový dušpastier miestnej Cirkvi biskup Gorazd II. (Matěj Pavlík) vyvíjal veľké úsilie, aby oheň viery horel v srdciach mladých veriacich. Oficiálna správa z roku 1930 informuje, že s požehnaním biskupa bola usporiadaná konferencia českého Hnutia pravoslávnej mládeže v Dolných Kounicích, počas ktorej boli prijaté stanovky a realizovali sa prvé voľby. V roku 1936 sa organizácia transformovala na nezávislé združenie pod názvom Beseda pravoslávnej mládeže a od roku 1994 sa názov zmenil na súčasne užívaný oficiálny názov Bratrstvo pravoslávnej mládeže v Českej Republike.

Poslanie, ciele a bytostná podstata mládežníckeho cirkevného hnutia v jeho historickom kontexte sa nezmenili. Pod vplyvom novodobých výziev, aktuálnej situácie a možnosti organizácia používa rozličné metódy a formy práce s mládežou a to s jasným cieľom privedieť mladého kresťana bližšie k Bohu. Bratrstvo sa podieľa na budovaní zdravej spoločnosti postavené na národných princípoch cyrilometodějského odkazu, učení pravoslávnej cirkve a existujúcich záväzných právnych normách. Cieľom je vytváranie živého spoločenství mladých kresťanov, ktorí sa navzájom podporujú ve svojich životoch a svým príkladom se snaží zodpovedne ovplyvňovať deň ve svém okolí.

S požehnaním Posvatej Synody Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku sa v uplynulom období podarilo zorganizovať niekoľko podujatí rozličného

MLÁDEŽ

duchovného zamerania v mestách Českej republiky. Pravoslávna mládež sa stretáva, poznáva krásu bohoslužobného života, učenie Cirkvi, vládne radosť zo spoločných chvíľ prežitých v pravoslávnom spoločenstve. O svojich aktivitách organizácia informuje prostredníctvom cirkevnej tlače a vlastného webového portálu. Počet registrovaných členov združenia narasta, stanovujú sa nové ciele a perspektivy rozvoja.

Napriek dlhoročnej histórii existencie mládežníckeho hnutia u nás, súčasný rozvoj organizácie je len na začiatku. Bratstvo zápasí s problémom mládežníckych lídrov a ľudských zdrojov, chýbajú efektívne vzdelávacie materiály a kontinuálna nadväznosť realizácie projektov. Práci s mládežou sa venujú dobrovoľníci na úkor svojho voľného času, veľakrát jednotlivé projekty financujú sami z vlastných zdrojov. Verejné povedomie pravoslávnych veriacich na jednotlivých farnostiach je tak isto, žiaľ, nepostačujúce a žiada si mnohé podporné aktivity v budúcnosti, ktoré by mohli čiastočne tento stav napraviť. Kľúčovou úlohou ostáva nadviazanie spolupráce s farnosťami u nás doma, ale i s mládežníckymi združeniami

v zahraničí, ako spôsob získania modelov efektívnej služby Cirkvi a implementovať tieto poznatky do nášho prostredia.

Budovanie dobrej stavby je vždy procesom, je vždy výzvou pre staviteľov, aby svoje dielo vykonávali precízne a dôstojne. Len spoločným úsilím všetkých nás, členov Christovej Cirkvi, zvest Pravoslavia bude rásť a silnieť u nás doma. Práve teraz mladí pravoslávni kresťania potrebujú vaše modlitby, vaše otcovské slovo podpory, rady a pomoci. My mladí veríme, že máme právo sa hlásiť k dedičstvu otcov a plné právo nazývať Cirkev, v ktorej sme sa zrodili pre nový duchovný život, svojou matkou. S úprimnou radosťou a poďakovaním privítame každého, kto medzi nás príde a osloví nás. Nádejame sa na skoré stretnutie s vami na našich spoločných podujatiach a veríme, že Trojjediný Boh a naši miestni svätci nám našu snahu požehnajú.

Viktor Dutko
viceprezident BPM v ČR

SVATBA

Dne 29. ledna 2012 přijali v chrámu sv. Václava v Brně svatou tajinu manželství naši aktivní členové BPM v ČR Ondřej Chrást a Tatiana Fejsaková. Na společnou cestu životem jim přejeme, aby byl jejich sňatek požehnaný a jejich život naplněn pokojem, jednomyslností a svorností na mnohá a blahá léta!

NA OSLAVĚ SVĚTOVÉHO DNE PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE

Chtěla bych se s vámi podělit o své zážitky z oslav Světového dne pravoslavné mládeže SYNDESMOS – Bratrstva pravoslavné mládeže v České republice.

Všechno začalo v pátek 17. 2. 2012 v Olomouci příchodem mládežníků a odsloužením večerní, ubytováním, večeri a seznámením se.

Ubytování bylo tak trochu spartánské, spalo se totiž na matracích a vojenských postelích. Mně osobně to trochu připomínalo tábor.

V sobotu 18. 2. 2012, což byl hlavní den oslav, jsme se po klasické ranní hygieně vydali do chrámu sv. Gorazda, nástupce sv. Metoděje, ale svatá liturgie se sloužila pod chrámem v kapli sv. Gorazda Novomučedníka. Slavnost začala přivítáním Jeho Blaženosti vладыky Kryštofa, metropolitou Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku, Jeho Vysokopřeosvícenosti vладыky Stefana, arcibiskupa cagersko-lentechského (Gruzie) a Jeho Vysokopřeosvícenosti vладыky Simeona, arcibiskupa olomoucko-brněnského. Přítomen byl i duchovní bratrstva o. Metoděj Kout.

Jeho Přeosvícenost vладыka Jáchym, biskup hodonínský, a druhý duchovník bratrstva o. Josef Kratochvíla byli s námi přítomni duchovně. Bohužel nemohli přijet kvůli

nemoci. Ani služebníkům Božím se nemoc nevyhýbá. Proto všechny prosím o modlitby za jejich uzdravení.

O tom, že do České republiky přijede vладыka Stefan, jsem věděla a bylo mi moc líto, že ho neuvidím. K mé velké radosti jsem i já, nehodná, i všichni přítomní dostali od něj požehnání.

Samotná svatá liturgie proběhla velice krásně. Byla vícejazyčná, účastnili se jí věřící české, moravské, slovenské, ruské, ukrajinské, rusínské, gruzínské i srbské národnosti. Moc se omlouvám, jestli jsem na někoho zapomněla.

Jak je zvykem na konci bohoslužby, bylo slyšet děkovná a přející slova a rozdávaly se dárky. Bratrstvo bylo obdarováno ikonou sv. Maxima Vyznavače, kterou vладыka Stefan daroval vладыkovi Kryštofovi a ten ji následně předal Bratrstvu.

Poté jsme se přesunuli do našeho „tábora“. Vладыka Simeon nám na příkladu pohádky ukázal, jak by měla vypadat opravdová láska, povzbudil nás a vyzval k společnému dílu a práci pro Krista. Po dobrém a vydatném

MLÁDEŽ

obědě nám vладыka Stefan přiblížil práci s mládeží v rámci Gruzínské pravoslavné církve. Bylo to povídání z první ruky, poněvadž právě vладыka Stefan spravuje odbor pro práci s mládeží.

Dozvěděli jsme se například, že v rámci výuky náboženství se pořádají různé olympiády, které jsou založeny nejen na znalostech z Písma svatého a Tradice Církve, ale také třeba na soutěži v malování na některý biblický motiv. Nejhezčí obrázky pak poslouží jako příloha v dětské Bibli.

Dále nám vладыka povyprávěl o životě velkého církevního otce, mučedníka za pravoslavnou víru, svatého Maxima Vyznavače. Podle všeho byly ostatky tohoto světce nedávno objeveny ve starobylém chrámu v eparchii, kde je vладыka archijerejem, zvláště proto, že se sám archeologií dříve zabýval, a vyvinul tak velké úsilí k tomu, aby se podle dochovaných záznamů našlo místo, kam byly ostatky svatého Maxima spolu se dvěma jeho spolumučedníky přeneseny. Výzkumy provádí vědci z celého světa a zdá se, že jejich práce korunována úspěchem. Konečné rozhodnutí o tom, zda tři nalezená těla patří opravdu sv. Maximu a jeho spolumučedníkům, bude vydáno během následujících měsíců.

Po povídání byl krátký program, který připravili mládežníci, a poté následovala prohlídka města, kterou si detailně připravil otec Jiří Schotlí. Prohlídka skončila opět u chrámu, kde se odsloužila večerní.

Poté, co jsme promrzli během procházky, přišla vhod večere s teplým čajem. A byl i gadžibal, kde jsme se naposledy společně před velkým postem zabavili. Příliš brzy nadešel čas ukončit tanec i zpěv, následovaly večerní modlitby a hurá do hajan.

Představit si neděli bez bohoslužby není už ani možné. Poslední společný oběd a začali jsme se pomalu rozcházet po domovech.

Všem zúčastněným a organizátorům z hloubky srdce děkuji. To hlavní a velké Děkuji, neboli po našem Spasi Hospodi!, patří Pánu Bohu za to, že mi dopřál tento den prožít společně s vámi, moji drazí, a odnést si trochu té pohody s sebou. Je to velký dar.

Všem nám přeji v době velkého půstu hodně zdraví, duchovních i tělesných sil, hodně lásky, trpělivosti a také, abychom si našli čas na častější duševní očistu v podobě zpovědi a snažili se žít podle Desatera.

Ať nám milostivý Hospodin odpustí naše hříchy, abychom podle Jeho vůle vstoupili čisti a s radostí do nejkrásnějšího a největšího svátku pro malé, velké, mladé, starší, bílé, černé či zdravé i nemocné pravoslavné křesťany celého světa, do svátku Vzkříšení Ježíše Krista – Paschy.

Ať společně můžeme zpívat: „Christos voskrese iz mertvych, smertiju smert poprav, i suščim vo hrobich život darovav“ a pozdravit se tím nejhezčím pozdravem: Christos voskrese! – Voistinu voskrese!

Lenka Petrášková

POZVÁNÍ

Bratstvo pravoslávnej mládeže - SYNDESMOS

Vás pozýva na 7. ročník súťaže v prednese duchovnej poézie, prózy a spevu, ktorá sa uskutoční

21. apríla 2012 (sobota) v

Detskom domove sv. Nikolaja v Medzilaborciach

Program:

09.00 Moleben v chráme sv. Nikolaja v Medzilaborciach

09.30 Prezentácia účastníkov

10.00 Prednes príspevkov

13.00 Obed

14.00 Vyhodnotenie súťaže

15:30 Ukončenie súťaže

Príspevky môžu byť v slovenskom, rusínskom, českom, ruskom alebo srbskom jazyku v dĺžke 2 až 5 minút.

Príspevky sa prednášajú spamati v týchto kategóriách:

a. kategória do 6 rokov

b. kategória 6 - 10 rokov

c. kategória 11 - 15 rokov

d. kategória 16 - 19 rokov

e. kategória nad 19 rokov

f. vlastná tvorba t. j. (to čo si súťažiaci sám vytvorí a prednesie)

e. spev

Uzávierka prihlášok trvá do 18. apríla. Prosím, rešpektujte to!

Prihlásiť sa môžete na tel.č. 0910327873 alebo 0907588575
s. Jaroslava b. Ľuboš

POZVÁNÍ

BRATRSTVO PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE V ČESKÉ REPUBLICĚ
Vás zve na

Postní duchovní setkání pravoslavné mládeže v Kroměříži Pátek 30. března – neděle 1. dubna 2012

PŘEDBEŽNÝ PROGRAM

Pátek

- 17⁰⁰ Akathest před ikonou Pevné Boharodice Vatopedské (chrám sv. Cyrila a Metoděje, Kroměříž)
- 19⁰⁰ Přesun do ubytovacích prostor
Večere
Nácvik církevních písní

Sobota

- 8⁰⁰ Jitřní modlitby
Snídaně
- 9⁰⁰ Rukodělné dílny
(vázané čotek, trička BPM,
vyšívání záložek do modlitebníků)
- 12⁰⁰ Oběd
- 14⁰⁰ Procházka za krásami Chřibů
- 17⁰⁰ Beseda s o. Dimentem o svatých sedmipočasných
- 18⁰⁰ Velká Večerní (kaple sv. Rostislava, Strmilky)
Večere
Příprava tradičních postních pokrmů

Neděle

- 8⁰⁰ přivítání vладыky Jáchyma
- 9⁰⁰ Archijerejská sv. Liturgie
(Kroměříž)
- 11⁰⁰ Oběd
Procházka Kroměříží
Laučení...

Účastnický příspěvek je 200,- Kč.
Prosím o potvrzení účasti do 23. 3. 2012
na email milada.kudelova@centrum.cz nebo na mobil 608678558.

POZVÁNÍ

PŘEHLED BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA V MĚSÍCI DUBNU 2012

vладыka s pomoci Boží hodlá

neděle 1. dubna v 10:00 hod. v Neděli svaté Marie Egyptské sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3 a rozloučit se při ní s jeho dlouholetým duchovním správcem vладыkou Sergijem (Ivaníkovem), který se vrací do moskevského patriarchátu RPC
pondělí 2. dubna v 8:00 hod. sloužit postní bohoslužbu v chrámu sv. archanděla Michaela v Kinského sadech v Praze 5
středa 4. dubna v 6:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii předem posvěcených darů sv. Řehoře Dvojeslova, papeže římského, v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově
pátek 6. dubna v 9:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3
sobota 7. dubna v 9:00 hod. na Lazarovu sobotu v den chrámového svátku sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2
neděle 8. dubna v 10:00 hod. na Květnou neděli sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3
pondělí 9. dubna v 8:00 hod. sloužit postní sv. liturgii předem posvěcených darů sv. Řehoře Dvojeslova, papeže římského, v chrámu sv. archanděla Michaela v Kinského sadech v Praze 5
úterý 10. dubna v 10:00 hod. sloužit postní sv. liturgii předem posvěcených darů sv. Řehoře Dvojeslova, papeže římského, v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3
středa 11. dubna v 9:00 hod. sloužit postní sv. liturgii předem posvěcených darů sv. Řehoře Dvojeslova, papeže římského, v chrámu sv. Mikuláše v Rooseveltově ul. 29 v Praze 6-Bubenčí
čtvrtek 12. dubna v 11:00 hod. sloužit sv. liturgii Velkého čtvrtku v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice v Praze 2, Na Slupi 4a
v 13:00 hod. tamtéž podle starokřesťanského zvyku umývat nohy vybraným 12 pražským kněžím
v 17:00 hod. na Velký čtvrtek číst utrpení /strasti/ našeho Pána Ježíše Krista v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2
pátek 13. dubna v 9:00 hod. modlit se královské hodinky v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3
v 16:00 hod. na Velký pátek vykonat večerní bohoslužbu s vynášením plašténice v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

sobota 14. dubna v 9:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii Velké soboty („malé vzkříšení“) v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2
v 15:00 hod. udělit svatou tajinu křtu v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Hořovičkách v pravoslavné rodině bratra Šejny
v 23:00 hod. sloužit půlnoční (fecky) s paschálním průvodem v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze 1
neděle 15. dubna v 0:00 hod. sloužit paschální jitřní bohoslužbu a paschální sv. liturgii sv. Jana Zlatoustého (cirkevně-slovansky) a světit pokrmy v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze 1
v 9:00 hod. sloužit božskou liturgii se svěcením pokrmů v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2
v 16:00 hod. sloužit večerní paschální bohoslužbu v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3
pondělí 16. dubna v 9:00 hod. na Velké pondělí sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu sv. Mikuláše v Rooseveltově ul. 29 v Praze 6-Bubenčí
středa 18. dubna v 6:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově
pátek 20. dubna v 9:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3
neděle 22. dubna v 10:00 hod. v neděli Antipaschy (Tomášové) sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na Olšanech v Praze 3
pondělí 23. dubna v 8:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu sv. archanděla Michaela v Kinského sadech v Praze 5
úterý 24. dubna v 8:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v monastýrském chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilemově
v 10:00 hod. požehnat řádnému zasedání metropolitní rady Pravoslavné církve v českých zemích tamtéž
středa 25. dubna v 6:00 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově
26. až 29. dubna modlit se a doprovázet Jeho Blaženost Sawu, metropolitu varšavského a celého Polska, při jeho přátelské návštěvě naší církve
neděle 29. dubna v 9:30 hod. sloužit spolu s Jeho Blažeností polským metropolitou Sawou a dalšími duchovními archijerejskou sv. liturgii v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

CÍRKEV JAKO ODPOVĚĎ? POZVÁNÍ NA 17. STUDIJNÍ DEN EKUMENICKÉ RADY CÍRKVÍ V ČR

Protože nám záleží na církvi, ve které budeme žít, zveme Vás na konferenci, kterou pořádá komise mládeže Ekumenické rady církví v ČR. Uskuteční se v úterý 24. dubna 2012 od 9 hodin ve velké posluchárně Evangelické teologické fakulty UK v Praze (Černá ul. č. 1). Jejím předmětem bude reflexe vztahu církve a společnosti z rozličných hledisek. Svoji účast přislíbili: socioložka zabývající se náboženstvím Dana Hamplová, tajemník České evangelikální aliance Jiří Unger a religionista Ivan O. Štampach. Ti vystoupí v prvním dopoledním bloku konference.

V druhé části dopoledne navážeme diskusními workshopy. Účastníci konference si budou moci vybrat ze čtyř různých témat. Workshop s názvem „Srozumitelná církev, aneb jaké jsou naše odpovědi na otázky dnešního člověka?“ bude moderovat Tomáš Süß z Apoštolské církve a jeho hostem bude Jiří Unger. Druhý workshop, který se bude věnovat problematice církvi a jejích obrazu v médiích, povede Jan Jackanič z Bratrské jednoty baptistů. Hostem tohoto workshopu bude rozhlasový redaktor Petr Vadura. V rámci třetího workshopu s názvem „Aktivní církev“ se budou diskutující zamýšlet nad otázkami typu: „Kdy se má křesťan angažovat v sociální oblasti? Jaké jsou výzvy křesťanské sociální práce? Je sociální práce a vyučování náboženství evangelizací?“ Tento workshop povede Marie Medková z Českoobraské církve evangelické a hostem bude Jiří Klimeš, spirituál konzervatoře v Olomouci. „Občanský angažovaná církev“ je název čtvrtého workshopu. Spolu

s moderátorkou Sandrou Šilnou z Církve československé husitské a hostem Ivanem Štampachem se budou diskutující zamýšlet a hledat cesty, kterými by dnešní církev mohla kráčet, aby plnila své poslání – přiváděla lidi ke Kristu, ale budou také hledat hranice, kam až se může církev v občanské angažovanosti a politice vydat.

Na odpolední prezentaci výsledků jednotlivých workshopů bude navazovat panelová diskuse se členy řídicího výboru Ekumenické rady církví, tedy s těmi, kteří jsou čelními představiteli jednotlivých církví sdružených v ERC ČR a v současnosti církve vedou a směřují.

Více informací o programu studijního dne je uvedeno na webových stránkách Ekumenické rady církví v ČR (www.ekumenickarada.cz), najdete tam také formulář, jehož prostřednictvím se můžete registrovat. Snižovaný konferenční poplatek činí 100 Kč či 50 Kč (studentská sleva) pro ty, kteří se zaregistrují právě prostřednictvím formuláře nejpozději do 22. dubna 2012. Bez předchozí registrace činí konferenční poplatek na místě v den konání 120 Kč.

Pokud vám také záleží na církvi, ve které budeme žít, přijďte se zamyslet, inspirovat, podiskutovat a setkat 24. dubna na studijním dni ERC s názvem „Církev jako odpověď?“

Kristýna Mlýnková
(převzato z www.ekumenickarada.cz)

O LVU V BIBLI

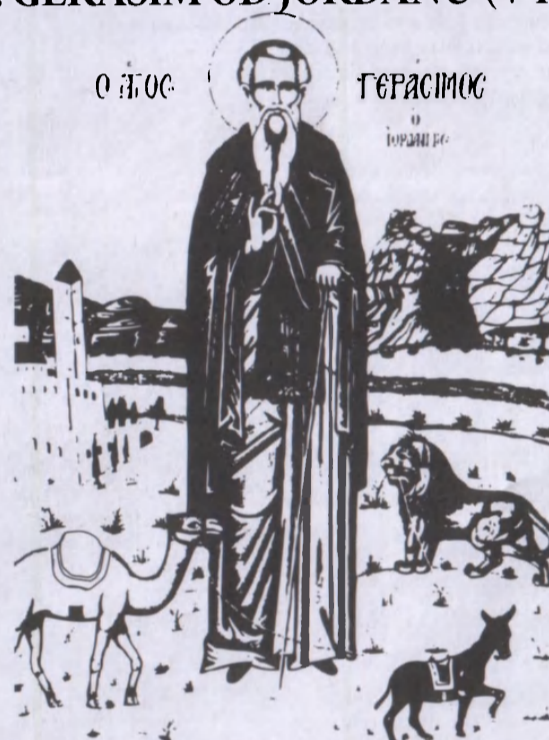
MILÉ DĚTI

Lev je odedávna pokládán za symbol síly a za krále zvířat. S obrazem lva jako symbolem téměř nezdolné síly se setkáváme jak v Bibli, tak také v příbězích lidí ze všech zemí, kde lvi žijí a vstupují lidem do cesty. Starý zákon nám připomíná siláka Samsona, který bojoval se lvem holýma rukama, a také zbožného mládence Daniela, který byl předhozen lvům, avšak lvi mu neublížili. Sám náš Pán Ježíš Kristus je v proroctvích a také v Novém zákoně nazýván „lvem z pokolení Judova“. Je tím řečeno, že Pán Ježíš Kristus je jako lev silným bojovníkem a nepřítelem Satana a nakonec jej také porazí. Zkuste si lva namalovat podle tohoto obrázku.

17.

SV. GERASIM OD JORDÁNU (+475)

Pocházel z Lykie v Malé Asii. Po mnoha letech poustevnického života putoval do egyptské Thébaidy a žil mezi otci pouště. Pak odešel do Palestiny a založil tam monastýr tzv. Velkou lávru, kde kolem sebe shromáždil 70 mnichů. Pravidla monastýru byla jednoduchá a přísná. Pět dnů v týdnu mniši zůstávali ve svých místnostech a tkali koše a rohože. V těchto dnech měli za pokrm pouze chléb a datle. O sobotách a nedělích se mniši shromažďovali k modlitbě, směli jíst také vařenou zeleninu a pit trochu vína. Každý mnich měl pouze jeden mnišský šat. Pokud opouštěl svoji místnůstku, musel ji nechat otevřenou, aby si z ní každý mohl vzít, cokoli potřeboval. V tom všem byl sv. Gerasim příkladem pro svoje mnichy a šel v nesobeckosti ještě dál, než požadovala jeho pravidla.

V poušti světec jednou uviděl lva, který velmi trpěl kvůli trnu, jenž se mu zabodnul do tlapy. Sv. Gerasim pohnut milosrdenstvím přišel ke lvu, přezehnal se a vytáhl mu trn z tlapy. Lev pak následoval starce do monastýru a zůstal tam až do starcovy smrti. Když Gerasim zemřel, lev naplněn žalem ulehнул u světcova hrobu a brzy zemřel také. Sv. Gerasim byl přítomen na 4. všeobecném církevním sněmu v Chalcedonu, kde se odřekl učení monofyzitů, jež v mládí zastával.

Zkuste si ikonu sv. Gerasima vybarvit podle ikony na 2. str. obálky.

7.

HLAS PRAVOSLAVÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem přispěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravoslavi zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zaslanými příspěvky chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Dovolujeme si touto cestou vyzvat všechny naše objednatelé a předplatitele, aby si časopis Hlas pravoslavi objednali a předplatili také na rok 2012. Všechny ostatní, kdo si Hlas pravoslavi kupují v chrámech nebo na jiných místech, vybízíme, aby se předplatiteli na rok 2012 stali.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi uvítáme finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu.

Účet HLASU PRAVOSLAVÍ:
Raiffeisen bank, a.s.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ285500000005011103614

Za všechny vaše příspěvky i dary děkujeme.
Objednejte si HLAS PRAVOSLAVÍ na celý rok!

Objednat Hlas pravoslavi na celý rok si však můžete nejenom na přelomu roku, ale kdykoliv za:
288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374 Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel.: 241 433 396
mobil: 721 407 486

Vydává Pravoslavná církev v českých zemích s požehnáním +Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolitě českých zemí a Slovenska.

Číslo 3/2012 ročník LXVII

Šárecká 1065/36, 160 00 Praha 6 – Dejvice
P.O. BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248
Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 776 394 637

Editoři
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš
Redakce
Osvěta a pravoslavná duchovnost: ThDr. Jakub Jiří Jukl,
Mgr. Eva Suvarská, jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavná mládež: Martin Létal
Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz,
www.hlaspravoslavi.cz
Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová
Sazba
Milan Sládek
Adresa pro zaslání příspěvků:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litavle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz,
Fax: 585 349 005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zaslanych příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si nenárokují autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otištěné materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

Foto na 1. straně obálky: Monastýr Simonos Petra na Athosu

MÍSTA HODNÁ PAMĚTI – PRESLAV

Důležitým centrem slovanské vzdělanosti se po vyhnaní ucedníků sv. Cyrila a Metoděje z Velké Moravy stala kromě Ochridu a Plisky, o nichž jsme psali v předchozích číslech, také starobylá Preslav. Toto město bylo mezi lety 893–972 hlavním městem první bulharské říše a jedním z nejdůležitějších středověkých měst v jihovýchodní Evropě. Ruiny města leží asi 20 km jihozápadně od města Šumen. Do zániku prvního bulharského státu zde působila tzv. preslavská literární škola, tedy seskupení starobulharských autorů, které se věnovalo tvorbě prvních významnějších děl bulharské církve a bulharského státu. Za nejznámější církevněslovanské bulharské autory uvedeného období jsou pokládáni exarcha Jan, sv. Konstantin Preslavský a Chabar Černořízec. Preslav proslula v 10. století jak keramickými dílnami (vyráběli se zde keramické ikonostasy a ikony), tak také výrobou šperků, psaním ikon a výrobou různých církevních předmětů a potřeb neobyčejně estetické úrovně a kvality. Úpadek města přichází v důsledku nelibostné války mezi Rusy a Byzantinci koncem roku 960, kdy bylo město vydrancováno vojsky byzantského císaře Jana I. Tzimiscena. Určitý význam získala Preslav až v době vzniku 2. bulharského carství za vlády Petra IV. a Ivana Asena I. rj.

OTEVŘENÍ DETAŠOVANÉHO PRACOVISTĚ V OLOMOUCI 25. ÚNORA 2012

